

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב הגאון אליהו מדר צ"ל - רבינו נולד בגרבה שבטוניס בשנת ה'תרצ"ב (1932). עוד בהיותו בחור התמדתו בתורה לא ידעה גבולות וכן לעיתים מצא את עצמו שלא אכל כל היום מחשקו בעסק התורה וכן כח עיונו היה מבהיל. קירב את פשוטי העם והיה לומד עמהם ומתייחס אליהם כחברם וכן השתדל להביא להם כיבוד מכספו. בהיותו כבן תשע-עשרה שנים ביקשו אב"ד גרבה, הגאון רבי בוגיד סעדון צ"ל שימשיך ללמוד בכולל שהקים שנקרא "חברת אור תורה" אולם רבינו סירב שכן ביקש שלא ליהנות מהתורה הקדושה וביקש להתפרנס מיגיע כפיו. סבל בתחילת ימיו בעוני גדול. בשנת ה'תשי"ד (1953) עלו לארץ לאחר שהות קצרה במחנה כורדי, עברו לגור בטבריה ומשם למושב איתן.

בתחילה עבד כחקלאי ואח"כ עבד בפרדס. לאחר מכן התמנה כרב המושב ושימש בתפקיד זה כ-25 שנים. איש אמת. ברח מפני הגזל. ענוותן מופלא. אפילו כובע וחליפה לא לבש. אהב כל אדם ולימד זכות על כולם. לא שמר טינה לאיש. בעל חסד. את אספי הפדיונות שהיה עושה - חילק לתלמידי חכמים ולא השאיר לעצמו מאומה. קיים מצוות הכנסת אורחים בסבר פנים יפות. בסוף ימיו, למרות הייסורים הנוראיים שסבל בכל רגע כאבי תופת, היה אומר: "לא אכפת לי מהכל. רק אכפת לי שאני לא לומד וכנראה שהתורה שלי לא שווה אצל הבורא". נפטר ב-ו' סיוון ה'תשע"ג (2013). ציונו במושב איתן. חי כ-81 שנים.

אביו: ר' בנימין (מניני) מדר (חתן רבי דוד חדאד). **אמו:** מרת רבקה. **מרבותיו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן (רבו המובהק), ר' מסעיד מדר, ר' מיקיקץ השלי, ר' שלמה מאזוז. **חברותא:** הרב אלטר מזוז. **מילדיו:** ר' יצחק (ראש כולל במושב), ר' יוסף מדר. **מתלמידיו:** ר' אבי חורי (מרא דאתרא מושב איתן). **מספריו:** יבאר מים חיים - על התורה (שני חלקים) • אמרות טהורות - שו"ת (ארבעה חלקים) • יחידי ש"ס.

התמדתו בתורה לא ידעה גבולות. בכל יום היה לומד כבר בשעה שבע לפני התפילה ונשאר עד שעה מאוחרת בלילה וכלל לא חזר לביתו בצהריים. את רעבונו שבר באמצעות תמרים שקנה בשוק שהיה קרוב לבית מדרשו והיה זה מאכלו גם בערב. כשראה אביו שאין הוא נותן לגופו מנוחה כנדרש, היה מסתכל בחדרו לראות אם הוא ישן, וכשהיה רבינו שומע את אביו מתקרב, היה מראה עצמו כישן, וכך עסק בתורה בחשק גדול ובהתמדה.

בגר'בא היה יוצא אחת לחודש קובץ תורני ובו מאמרים מחכמי העיר. אחרי פטירת מורנו הגאון ר' כלפון הכהן הוציאו את ספריו שו"ת 'שואל ונשאל' לאור העולם. פעם סיפר לבנו שיש לו שלוש הערות על 'שואל ונשאל', והציג אותם בפני הרבה תלמידי חכמים שניסו ליישבם ולא עלתה בידם. מזה תלמד כמה גדול היה כוחו בעיניו.

לאחר שרב היישוב ר' אלטר מאזוז נפטר בתאונת דרכים ל"ע ביקשו למנות את רבינו כרב היישוב, אולם הוא סירב שכן היה עובד אדמה, ואיך יהיה רב המושב? רב האזור, ר' שלום הכהן, הכיר במעלת רבינו, לקח כמה מכתביו לגאון הראש"ל רבי מרדכי אליהו זצוק"ל. לאחר מספר דקות שבהם עיין בכתביו קם בהתפעלות עצומה ואמר: "זה רב מושב? זה צריך להיות רב עיר! אשרי המושב שיזכה בו כרב".

כשהגיע רבינו לפני הגאון הראש"ל ר' שלמה משה עמר בעניין הבאת עצמותיהם של ר' כלפון הכהן ולהקים ישיבה על קברו, עמד הרב עמר על גדלות רבינו וביקש שיברך אותו. בהתחלה לא הסכים ואמר: "אתה הרב הראשי ואיך אברך אותך?!", אבל הראש"ל לא עזב אותו עד שרבינו בירך אותו.

בשבת האחרונה לחייו ישן צהריים. בתו, מרת חיה העירה אותו בשביל איזה צורך. רבינו שאל אותה מדוע העירה אותו, הרי עכשיו היה מדבר עם הבעל שם טוב. ואכן רבינו נפטר ממש בחג השבועות ביום פטירת הבעל שם טוב.

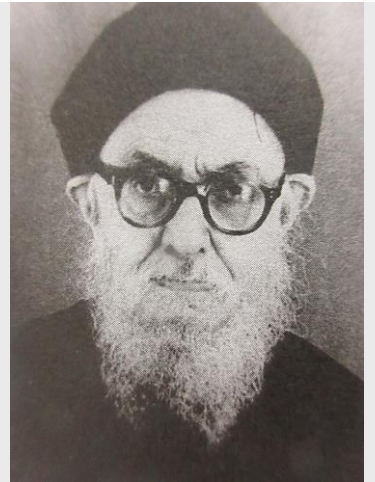
מ'ן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל העריך מאוד את רבינו. רבינו הגיע פעם למעונו של מ'ן בלוויית כמה מאנשי המושב. לאחר ששוחח עימו מספר דקות קם מ'ן ואמר: "אתה, אליהו הנביא". וכן יומיים לאחר פטירתו, התקשר מ'ן כדי להשתתף בצער המשפחה.

מעיד בנו, ר' בנימין כי לפי מה שידוע לו לעולם לא הוציא אביו דבר שקר מפיו, וגם כל מעשיו היו הכל על דרך אמת.

על דבקו בבוא בזמן התפילה וקריאת התורה ניתן ללמוד מהסיפור שלפנינו: בשנת ה'תשמ"ו בתפילת שחרית ביום הגדול הושענא רבא ומורנו הרב מנהיג את הציבור ומתפלל וקורא יחד איתם את התפילות. כשהיו בקטעים האחרונים של ההושענות ארובות השמיים נפתחו ברקים ורעמים וגשם זלעפות ירד מהשמים, כאשר החלונות העליונים של ביה"כ היו פתוחים ודרכם חדר הגשם והרטיב את הציבור. היה מהומה במטרה למהר ולסגור את החלונות. רבינו לא העיר כלום ומאיר והיה שקוע ומרוכז בתפילתו לא הרגיש כלל במה שהתרחש בחוץ ובתוך ביה"כ והמשיך את תפילתו בבקשה ובתחנונים. עם סיום התפילה הרגיש ברעש הציבור ושאל: "מה קרה?". הסבירו לו על הגשם ועל החלונות העליונים שהיו פתוחים ושדרכם נכנס הגשם. כששמע זאת, תגובתו הראשונה הייתה: "יש לי ספרים בסוכה, אני מקווה שבני הבית הכניסו אותם".

יפרה כלתו: "פעם לקחתי את חמי ברכב מביתו לביה"כ. עצרתי את הרכב קרוב ככל שיכולתי. כשעלה על המדרכה הוא איבד שיווי משקל ונפל לאחוריו. כשראיתי זאת רעדתי כולי ויצאתי במהירות לעזור לו לקום. שאלתי אם הוא בסדר והוא אמר שכן והמשיך לביה"כ. אני נלחצתי מאוד. כשחמי חזר מביה"כ התחלתי לבכות בשל רגשות אשמה. חמי ראה אותי בוכה אמר לי: 'אני מבקש ממך סליחה שנבהלת בגללי, תסלחי לי וברגישותו היתרה הרגיש שהוא זה שצריך לבקש ממני סליחה'.

תודתנו נתונה למשפחה על התמונות ועל המידע. למעוניינים, יצא ספר על הצדיק. ניתן להשיגו אצל ר' יצחק מדר - 054-8416088

הגאון הרב מרדכי אמיס הכהן זצוק"ל - נולד בשנת התרמ"ו (1886) באי ג'רבה. משפחתו מיוחסת לרבי ישמעאל כהן גדול ובנוסף בידי המשפחה מגילת יוחסין עד עזרא הסופר. כבר בילדותו נודע בפיקחותו הרבה וישב בין ברכיהם של גדולי הרבנים בג'רבה ובתוניס. (לא לחינם נקרא על ידי חבריו בשם 'אמיס' שמשמעותו בערבית תער על שם חרפותו, מאוחר יותר מחשש לעין הרע הוסיף לו אביו את השם 'כמוס' שפירושו חמש).

בשנת ה'תרס"ט (1908), בהיותו כבן עשרים ושתיים שנה בלבד מונה רבינו לדיין באי ג'רבה הגם שהייתה עיר מלאה חכמים וסופרים. בשנת ה'תרע"א (1911) החל לשמש ברבנות ובשנת ה'תרע"ה (1915) מונה לראש רבני ג'רבה. בשנת ה'תש"י (1950) עבר לגור בתוניס והוא מונה לשמש כאב"ד הגדול. בשנת ה'תשט"ו (1954) עם פטירת הגאון ר' דוד בן בארון רבינו מונה לשמש כראש רבני תוניסיה. מתוקף תפקידו היה מיווד עם ראשי השלטון בתוניס כשאת קשריו אלו ניצל לפעול לטובת אחיו היהודים ואף הביא לבחירתו של חבר הפרלמנט היהודי הראשון בתוניס.

רבינו אף פעל למינויים של רבנים בכל ערי תוניסיה שיורו את העם דרך ה' זכה להערכה רבה גם בקרב גויי הארץ. נודע כפועל ישועות שברכותיו חוללו פלאים. סגפן. ענותן. הסתלק ביום חג השבועות ו' סיוון ה'תשל"ד (1974). חי כ-88 שנים. ציונו בעיר הבירה תוניס שבתוניסיה.

אביו: רבי יצחק. **אימו:** מרת עזיזה. **אישתו:** מרת מישונה (בת אחיו- נישא בגיל 16). **מרבותיו:** רבי יוסף ברבי, רבי יעקב הכהן. **מתלמידיו:** רבי כמיס חכמון, רבי פראג' וואזן (שכיהן אחריו כרבה של תוניסיה). **בניו:** רבי אברהם, רבי בנימין (נפטר בחיי אביו). **חתנו:** רבי סאסי כהן (כיהן כרבה של ברכיה). **מספריו:** ידורש טוב לעמו ידרושים יערך הכהן יחייש **מרדכי גדולת מרדכי ימאמר מרדכי ועוד רבים.**

תפילתו של רבינו הייתה כמונה מרגליות ובמיוחד בתפילת העמידה היה מאריך כעשר דקות ויותר. וכדי שלא יהיה טורח ציבור, היה רומז לשליח ציבור שלא ימתין לו ויתחיל עם חזרת העמידה. פעם אחת חלה נשיא תוניס מר חביב בורגיבה, ורבינו ארגן מפני כבוד המלכות עצרת תפילה לרפואתו בבית-הכנסת הגדול בתוניס. אחר שנשיא תוניס הבריא, באו השרים והנכבדים לבקר את הנשיא. הפתעתם הייתה עצומה כשראו שהנשיא הושיב את רבינו לצידו. כשראה את מבטם הסביר: "אתם מתפללים, אבל דעו לכם שלא התרפאתי אלא בזכותו".

יפר הגאון רבי כמיס חכמון זצ"ל: פעם התלונתי לרבינו לאיזה משרד ממשלתי לצורך עניין כל שהוא וראיתי שרבינו מוציא שקית מלח ואוכל ממנה חופן מידי מספר דקות. הדבר היה תמוה מאוד בעיניו ולכן שאלתי את רבינו אודות העניין והוא השיב כי מכיוון שבמקומות אלו מצויין נשים, וחושש מהרהורים רעים חס ושלום, לכן הוא אוכל מעט מלח, כיוון שידוע שמעשה זה מבטל את כוח התאוות.

העיד זקן רבני תוניסיה הגאון הצדיק רבי דן מרדכי כהן שליט"א מעשה מופלא שראה בעיניו: כאשר עבר רבינו בשוק בצורפים בתוניס, לפתע קרב אליו גוי אחד שרצה להשפיל את רבינו על ידי נתינת סטירה פניו של רבינו. והנה ידו יבשה בלי יכולת לזוז. במקום כמה מהומה רבתית והמון גויים התאספו ולקחו את הגוי לרופא, אך הוא כמובן לא יכל לרפאותו.

הלה הבין שאם הוא רוצה שידו תחלים ותחזור לאיתנה הראשון, עליו לבקש סליחה, מחילה וכפרה מרבינו ויפה שעה אחת קודם. וממחשבה למעשה, הוא פנה לרבינו בבכיות וביקש שהצדיק ידאג לרפואתו. בסיכומו של עניין הרב אכן מחל לו את מעשיו הנלוזים, אכן נתרפאה ידו, והדבר גרם לקידוש ה' עצום בכל רחבי תוניס.

מספר נכדו הגאון רבי רפאל בנימין כהן רבה של ברכיה: פעם אחת רצתה ממשלת תוניס להקים פארק גדול והתוואי היה על שטח גדול מבית העלמין היהודי, דבר שהצריך לפנות את הקברים ממקומם. רבינו פנה לנשיא תוניסיה שהעריכו מאוד וביקשו שיבטל את הגזירה. אולם הנשיא השיב, שאין הדבר באחריותו אלא בתחום המהנדס שמתכנן את הפארק.

רבינו ורבני העיר פנו אל אותו מהנדס והסבירו לו את חומרת העניין, אך הוא סירב לשנות את התוואי. גם כשניסו לדבר על ליבו, שלפחות בקברי הצדיקים לא יגע, עמד בסרובו. כשראה זאת רבינו, פנה אל הרבנים שהיו עמו ואמר מול קברות הצדיקים: "אנחנו עשינו כל מה שיכלנו לכבודכם- אך הוא המעכב. הנה הוא בידכם עשו בו כטוב בעיניכם". למחרת אותו מהנדס שאטם את ליבו נהרג בתאונת דרכים, וקיבל את עונשו.

באחת מנסיעות לג'רבה בזמן 'גזרת הצורפים' (אותה התקופה הממשלה פשטה על שוק הצורפים היהודי בעלילות שווא) בדרכו חזרה לתוניס, עברה מכוניתו של רבינו במקום צר, ולפתע משאית באה ממול ומשאיות היו מאחוריהם, והם נמצאו במקום בו הייתה ירידה תלולה ללא כל יכולת לפנות ימינה או שמאלה. הנהג שראה זאת אמר בזעקה לרבינו: "רבינו, אבדנו כולנו אבדנו", וכאשר הנהג התבונן בצדיק נראה היה כאילו רבינו שקוע בהרהורי כאילו הוא ישן, לפתע כמו יד מסתורית הופיעה וסילקה את המשאית שבה מדרכם! והתפעלו מהנס העצום שהתרחש בזכות הצדיק וציווה רבינו שלא יספרו מעשה זה לאיש, כל עוד הוא בחיים.

פעם אחת בעת ביקורו של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה בבית הכנסת הגדול בתוניסיה, נפלו משקפיו של רבינו מדוחק ההמון, והנה הנשיא התכופף לארץ להרים לו את משקפיו, ובזה התקיים ברבינו: "וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֹנֵיךָ וְשָׂרֵי־תִיָּהּ מִיְּמֵי־קִיָּהּ" (ישעיהו מט, כג)

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כ'אור שבעת הימים': נולד ב-י"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייתם מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. **מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב.** מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

ישראל בעל שם טוב אצל הרב יעקב יוסף

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה-אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבותיו:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

בעיר מז'בוז' היה עשיר גדול, שליבו לא היה שלם עם הבעל שם טוב, ואצלו היה מלמד אחד, למדן מופלג, בעל מידות, ובכל דרכיו משכיל. וגם הוא הלך בדרכי בעל הבית שלו, והרחיק עצמו מן הבעל שם טוב. ואם הגביר לא היה חשוב בעיני הרב, הנה רצה מאד לקרב את המלמד לעבודת ה', כי ראה בו כלי מוכן לקבל כל טוב. אבל עם כל רצונו הטוב, לא ידע איך יפול דבר, כי היה רחוק ממנו מאד, ובעל הבית שמר עליו שמירה מעולה. וכך נמשך הדבר זמן רב, ולא קרב זה אל זה, כי ח"ץ היה ביניהם, עד שבא בעל החלומות ופרץ את המחיצה.

ומעשה שהיה כך היה: בליל שבת אחד חלם המלמד, שהוא הולך ומטייל בחוצות העיר מז'בוז, ובלכתו ראה ארמון אחד נאה, מהודר בהידור שאין כמותו. תמה מאד למראה הפלטיין, כי עד היום לא ראה אותו. עמד מרחוק והביט בו בפלטיין, והוא כולו בנוי בטעם, הוד והדר סביבו, ולא שבעה עינו מראות אותו. וכל כמה שהרבה להסתכל בו, ראה יותר את גדלו ורוב תפארתו. אמר בלבו: "כל זה אני רואה מרחוק, לא ראיתי רק את חומר הבניין וגדלו, אתקרב ואראה את הדרתו המלאה, את החיטובים והציורים היפים". וכאשר התקרב ונתן את לבו ליופי המלאכה, התפלא מאד בראותו בכל שטח קטן חכמה רבה, מלאכת מחשבת, שרק חכמי לב יודעים לעשות מלאכה כזו. ונפשו כלתה לדעת מה בפנים ההיכל.

לפתע ראה חלון אחד פתוח. ניגש לראות מה בפנים, הביט וראה את הבעל שם טוב, וכל החבורה הקדושה שלו, מסובין לשולחן, והוא יושב בראש ואומר דברי תורה. שמע קצת מדבריו והתלהב מאד, רץ אל הדלת, פתח אותה ואמר לבוא אל ההיכל פנימה. אך על הסף מבפנים עמד משרת, וכאשר דרכה כף רגלו על הסף, דחפו המשרת ולא הניחו לבוא פנימה.

הצטער המלמד צער רב, כי הדברים, שיצאו מפי הבעל שם טוב, הלהיבו אותו מאד, ורצה לשמוע אותם בכל נפשו. מה עשה? הלך ועמד ליד החלון, הטה אזנו ושמע את כל דבריו הקדושים. וכאשר כילה הבעל שם טוב את דבריו, **הקיץ המלמד משנתו, וראה והנה חלום. ותפעם רוחו, ומשביקש לחזור על דברי התורה ששמע, ראה שהם מתוקים מדבש. ומרוב מתיקותם חזר עליהם שתיים ושלוש פעמים, עד שנפלה עליו תרדמה טובה, וישן עד הבוקר.** הבוקר האיר, המלמד קם ממשכבו, וזכר את החלום בבירור גמור.

כשבא לחזור על דברי התורה ששמע, לא ידע להעלות אף דיבור אחד, הוא שכח אותם לגמרי. הצטער מאד על שכחה זו, ומרוב צער היה כמבולבל, וכשעמד להתפלל הייתה תפילתו טרופה בפיו. בסעודת שחרית ישב על יד השולחן משתומם, ראה אותו בעל הבית בכך ושאלו: "מה יום מיומיים?", ולא ענה לו מאומה. חזר ואמר: "אם חלמת חלום לא טוב, הרי אפשר להיטיבו בפני שלושה האהובים עליך", אך הוא ישב ושתק. ככלות הסעודה רצה ללכת אל הבעל שם טוב, אולם נזכר בדחיפה שדחפו המשרת בחלום, וחשש מאד שמא יהיה כן גם בהקיץ, ולא הלך. וכך ישב כל היום, והיה שרוי בצער גדול, ולא ידע מה לעשות. בסעודה השלישית, ישב הבעל שם טוב עם החבורה הקדושה, כדרכו. כשהגיעה השעה לומר תורה, אמר: **"לכו אל המלמד היושב בבית הגביר הידוע, ותגידו לו שיבוא לכאן"**.

שמעו המסובים והתפלאו מאד, כי ידעו כולם, שהוא מתרחק ממנו. אבל עשו כדברו, ושלחו איש אל בית הגביר להגיד למלמד, שהבעל שם טוב קורא לו, שיבוא אליו מיד. וכאשר בא אליו השליח ואמר לו, שהבעל שם טוב קורא לו, מיד קפץ ממקומו, דילג על השולחן, ורץ כמשוגע, נכנס לבית המדרש, ומצא את הבעל שם טוב יושב על יד השולחן עם כל החבורה, ומתחיל לומר דברי תורה. **הקשיב המלמד רב קשב, ושמע את כל הדברים שכבר שמע אותם מפיו בחלום, בעמדו ליד חלון הארמון, לא חסר אף דיבור אחד.** עמד ושמע ברוב עניין כל הזמן, וכשכילה לדבר, **נפל לארץ והתעלף.** ניגשו אליו מיד בני אדם לעוררו, וכשנתעורר שוב ושבה רוחו אליו.

אמר לו הבעל שם טוב בבדיחות הדעת: **"לו היית שומע דבר חדש ומתפעל כל כך הייתי מבין, אבל אצלך, ששמעת כבר את כל הדברים האלה בלילה, מה כל הרעש? הלא אין בהם שום חידוש כלל"**. כל המסובים שישבו סמוך לבעל שם טוב, שמעו את דבריו ולא הבינו, מה הוא אומר, רק המלמד ידע מה הוא שח. אז ראה והבין את גדולתו ורוב קדושתו, וידע כי מאת ה' הייתה זאת, שיתקרב אליו. ומאותו היום התרחק מבעל הבית שלו, יצא מביתו ובא אל הבעל שם טוב, למד דרכיו והלך בהן, והיה חסיד גמור.

ישראל בעל שם טוב, אביו של הבעש"ט זצ"ל

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כאור שבעת הימים: נולד ב-י"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייתם מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. **מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב.** מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה-אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבותיו:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

הוריו זכו לצדיק כזה משום שאביו שמר על טהרתו. אביו נחטף על-ידי הטאטרים ונמכר לעבד לידי שר הצבא. עם הזמן למד את השפה והיה משרת את השר בנאמנות. כשהשר היה חוזר היה שוטף את רגליו. יום אחד מבחין ר' אליעזר כי פני השר אינן כתמול שלשום. לאחר שהפציר בשר התברר לו כי על שר הצבא הוטל ע"י המלך לכבוש מקום בעייתי במיוחד.

ר' אליעזר עמד בתפילה והתגלו לו תכסיסים. הוא סיפר לשר כיצד והשר הצליח לכבוש את העיר. לאחר מכן המלך שאל את שר הצבא מהיכן ידע תכסיסים אלו, והלה סיפר לו על עבדו. המלך לקח מיידית את ר' אליעזר והפכו למשנה ובנוסף חיתן אותו עם בתו. הבת ראתה כי ר' אליעזר לא ניגש אליה כלל ושאלה אותו האם רואה בה חיסרון כלשהו.

ר' אליעזר אמר לה שאם היא תבטיח לא לספר לאף אחד את הסיבה הוא יגלה לה. לאחר שהבטיחה לו סיפר לה שיש לו אישה בעיר אחרת והוא יהודי ולכן אינו יכול להיות בחברתה. בת המלך התרגשה מאוד כיצד עדיין שומר לה אמונים, ובו במקום שלחה אותו עם מזוודה מלאה באבנים יקרות ויהלומים ושלחה אותו לביתו.

כשהיה ר' אליעזר בספינה, שמו לב כי ברוב זמנו היה ממשש את המזוודה, הם הבינו כי יש במזוודה מטען בעל ערך רב, ושדדו אותו ממנו, ושוב חזר לעיירה חסר כל. ובכל זאת עמד בכל הנסיונות: חטיפתו ומכירתו לעבד, ויתר על מעמד בתור המשנה למלך, ויתר על בת המלך ולמרות כל הצרות שפקדו אותו- לא היו לו טענות ומענות כלפי בורא עולם.

כשחזר ראה את אשתו עדיין ממתנה לו. בשמיים פסקו לו שבזכות מעשיו, יזכה לנשמה גבוהה עד מאוד. אולם השטן עדיין רצה להעמידו בניסיון נוסף. ר' אליעזר היה מכניס אורחים מאין כמוהו, בעיצומו של יום השבת הגיע 'עני' לביתו. אף על פי שחילל את השבת- קיבל את פניו במאור פנים ולא הקניטו בדבר חילול השבת וארח אותו. לאחר שעמד בשני הנסיונות זכה לנשמה גדולה כדוגמת הבעל שם טוב.

הבעש"ט הקדוש התייתם מאביו בגיל צעיר מאוד, שכן אביו היה בן 100 כשנולד. מנעוריו התנהג בחסידות ופרישות, ועסק בקבלה מעשית. רבו היה אחיה השילוני ואף זכה ללמוד מאליהו הנביא זכור לטוב. סיפורים רבים נאמרו עליו על כך שהיה מחיה מתים, מעשה אותות ומופתים. יראת

שמיים גבוהה ביותר. לאחר שהתגלה בגיל 36 החלו לנהור אליו מכל רחבי פולין ורוסיה. אחד מעקרי תורתו היה הדבקות, חיבוק היקום ומלואו והתדבקות ביוצר כל. עבודה ותפילה בהתפעלות והתלהבות. אין מקום הפניו מן הקדוש ברוך הוא. ככל שהייתה תורתו מרבה להתפרסם, רבו מתנגדיו, שראו בבעש"ט את מחריב היהדות. זאת בעקבות המשבר של תנועת ההשכלה והתנועה השבתאית. בראש מתנגדיו עמד הגאון מווילנא, שאף החרימם את החסידים. ידוע כי כאשר נשמתו ירדה לאוויר העולם, הקב"ה הבטיח לשטן כי ירבו מתנגדיו בכדי שלא יחזיר את כל העולם בתשובה.

מסופר שפעם אחד הגיע דוקטור מפורסם לדוכס שבעיר. הדוכס התפאר בשבחי הבעל שם טוב הקדוש בגדלותו וציין כי הרב גם בקי ברפואות. לשמע דברים אלו ביקש הדוקטור שיביאו את הרב לפניו. כשהגיע הבעש"ט שאל אותו הדוקטור: "האם אמת הדבר שאתה בקי ברפואה?", הרב אמר שכן. שאל אותו: "מהיכן למדת?", ענה לו: "מהקב"ה", וצחק הרופא.

שאל אותו הרב: "האם אתה מבין בדופק האדם? אם כן בדוק אותי ותאמר לי מה החיסרון שלי". בדק אותו הרופא והרגיש בחסרונו, אולם לא יכל להצביע מהו הדבר (רבינו היה חולה באהבת ה' לשמה). לאחר מכן בדק הבעש"ט את הדופק של הרופא. לאחר מכן פנה לעבר הדוכס ושאל: "האם נגנבו לך מביתך חפצים אלו ואלו?"

ענה הדוכס: "לפני שנים אחדות". אמר לו: "תלכו לאכסניה בה מתארח הרופא, תפתחו את התיבה שלו ותמצאו את כל החפצים בשלמותם". מיד שלח הדוכס את אנשיו לאכסניה ומצאו כדברי הבעש"ט. ונסע משם הרופא בחרפה ובוז.

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כ'אור שבעת הימים': נולד ב-י"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייחסות מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. **מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב.** מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

ישראל בעל שם טוב אצל הרב יעקב יוסף

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה-אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבותיו:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

מסופר על עשיר אחד גדול שהתגורר במז'בוז', אותו עשיר שמו ר' ליפא מאוסטרה ובנוסף לעושרו היה תלמיד חכם גדול ומיוחס למשפחת המהרש"א מאוסטרה. ור' ליפא היה מגדולי המתנגדים על הבעש"ט. בבית המדרש שהצפיל ולמד התרכזו הלומדים המתנגדים, שהיו צוחקים מסיפורי נפלאות שסיפרו ההמון על הבעש"ט.

פעם בפעם היה הולך ר' נחמן מהורדנקה להתפלל שם, כדי להוכיחם ושיחדלו מדרכם להיות מתנגדים על רבו, ותמיד היה מתווכח עם ר' ליפא ומביא לו ראיות מחכמי התלמוד ומעשיהם ומבעלי הזוהר, ומראה לו שכל מעשי רבו מרומזים ונמצאים בתורה הקדושה, אולם ללא הועיל. ר' ליפא המשיך והלעיג על הבעש"ט ועל דרך החסידות.

פעם בערב פסח בשעת אפית המצות מנהגו של הבעש"ט לעמוד בעצמו ולאפות את המצות. לפתע הפסיק רבנו את עבודתו ורץ לשוק. התלמידים שידעו שכל מעשיו הם ברוח הקודש החלו לרוץ אחריו. כשהגיעו לשוק נוכחו לדעת כי רבם משוחח עם הכומר הגדול. הכל פחדו מפני כומר זה שהיה ידוע כצורר ושונא את היהודים בכל נפשו. התקרבו לתלמידיו לעבר רבם, והנה הם שמעו כי הרב פנה לכומר ואמר: **"הייתכן לעשות עוולה כזו, להעליל על היהודים עלילת דם? ומדוע הכנת את הפגר להשליך לבתי ישראל"**. הכומר הכחיש מכל העניין והרב נפרד לדרכו.

בביתו של ר' ליפא שמחה רבה, השולחנות ערוכים כל טוב ובני ביתו מסביבו, **וטרם החל את ליל הסדר נזכר כי במרתף יש חבית קטנה של יין שמור לפסח, ומיין זה היה לוקח לארבע כוסות.** הוא ביקש מאישתו והיא נלקחה נר דולק וירדה למרתף. כאשר הגיעה סמוך לחבית ראתה לידו פגר. מהבהלה צעקה בקול גדול עד שבבית נשמע קול האשה. ר' ליפא ובני ביתו לשמע הזעקות ירדו במהירות למרתף, **וראו במו עיניהם את הפגר שהושלך.**

ר' ליפא החליט להפטר מן הפגר ולהשליחו מחוץ לביתו. הוא יצא לחוץ כדי למצוא את המקום המתאים ביותר לסילוק הפגר והנה הוא רואה שהגויים סובבים את ביתו. **"כנראה הם שומרים שלא אסלק את הפגר"** חשב. הוא חזר לביתו וסיפר בעצב את המצב הקשה בו הם נמצאים. כאשר הבינו כי כלתה עליהם הרעה, פנתה אישתו אליו וביקשה ממנו כי ילך לצדיק הבעל שם טוב ושאל לעצתו. בתחילה סירב ר' ליפא בהטעימו כי "מאחר ואני מתמיד מהמתנגדים איך אלך כעת כאשר כאשר הם נמצאים בצרה, ואדרבה, יתכן שישמח שבאה עליי הצרה הזאת".

אשתו אמרה: **"לא כר' הבעל שם טוב הוא צדיק מפורסם, ולא יקום ולא יטור, ומה לך לעמוד בשעת זרה זו שסבבו הבית הגויים, וממילא אבדנו ויהרגו אותנו כולנו בליל זה"**. בשמוע זאת הסכים לדברי אשתו ויצא מביתו והלך לבית-הבעש"ט. כאשר יצא סבבוהו ומיששו אותו הגויים לראות אם אינו נושא דבר מה. חלק מן קבוצת הגויים החלו לעקוב אחריו כדי לראות מה מעשיו ולהיכן ילך.

כאשר הגיע ר' ליפא לבית הבעש"ט, הוא נכנס לביתו ומצא שם קהל גדול של חסידים שבאו מרחוק ומקרוב לחוג את החג אצל רבנו. ר' נחמן מהורדנקה רואה והנה נכנס ר' ליפא וחושב בלבו: **"הייתכן שמתנגד זה יבוא לראות את הסדר של הרב? כנראה בא כדי להלעיז ולצחוק מרבנו"**. וכבר חשב לגשת אליו ולשוחח עימו. אולם ר' ליפא ניגש ישר אל הבעש"ט ובבכי גדול החל מבקש כי יסלח לו על שהתנגד עליו וכעת הוא בצרה גדולה שהשליכו במרתף את הפגר, וכבר העמידו שומרים סביב הבית ומבקש את רבנו כי יציל את נפשות ביתו מעלילת הדם. והחסידים נוכחים שוב עין בעין מרוח הקודש של הרב, ומבינים כבר על מה רץ רבם ודיבר עם הכומר שיחדול ממעשה עלילת הדם.

אמר הבעש"ט לר' ליפא: **"גש לביתך, ותכף אבוא לסלק את הפגר"**. לאחר שנכנס ר' ליפא לביתו, לקח הבעש"ט את ר' נחמן אתו ויצאו לבית ר' ליפא. הגויים מסתכלים ורואים את כל המעשה שר' ליפא חוזר לביתו ואחריו באים שני יהודים. את הבעש"ט זיהו מיד, אך הם לא הצליחו לזהות את ר' נחמן מכיוון שהיה עטוף במעיל המכסה את ראשו בשל השלג וקור העז ששרר. **ירד הבעש"ט למרתף וניגש אל הפגר ולחש באוזנו שיקום תיכף על רגליו.** והנה ר' ליפא ומשפחתו נוכחו לראות **"תחיית המתים"** בעיניהם. עטפו הבעש"ט במעיל של ר' נחמן ויצא החוצה עם הפגר העטוף, ור' נחמן נשאר על הסדר אצל ר' ליפא. ובהלל של ההגדה הרגישו כולם יציאת מצרים ממש.

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כאור שבעת הימים: נולד ב-י"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייתם מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. **מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב.** מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

ישראל בעל שם טוב אצל הרב יעקב יוסף

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה-אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבותיו:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

מעשה באישה חשוכת בנים שבאה לבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל ובכתה לפניו שיברך אותה. הבטיח לה הבעש"ט שבאותה שנה תלד בן. נסעה האישה לביתה, נפקדה ואכן כעבור תשעה חודשים ילדה בן. ומקץ שנתיים ימים החליטה להביאו לפני הבעש"ט. ולאחר מכן נסעו בני הזוג לביתם אולם לא עברו ימים מועטים והילד ל"ע נפטר לבית-עולמו.

שוב חזרה האישה אל הבעש"ט והפעם פנתה אליו בטרוניה ואמרה: "אדוני הרג את הילד!". אמר לה הבעש"ט: "התאפקי נא מלבכות ושמעיי היטב את אשר אספר לך. **מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים.** פעם אמר המלך ליועצו: 'תן לי עצה לצרתי זו שאני חשוק בנים והלא אתה יועץ לי בכל ענייני'. אמר לו היועץ: '**אין מי שיוכל להושיע את המלך בדבר הזה אלא היהודים.**'

אמר המלך: 'אם יוכלו היהודים להושיעני מצרה זו מוטב ואם לאו אגזור עליהם גזירת גירוש מהעיר'. לשמע הגזרה, התחלחלו היהודים מאוד, גזרו תעניות ואמרו תהילים, בכו והתחננו לה' שיושיעם. **ונשמה אחת קדושה באה לפני ה' בעולמות עליונים וביקשה לבוא לעולם התחתון ולהיות בן למלך כדי להציל את ישראל מצרתם.** וכך היה.

באותה שנה נפקדה המלכה וליהודים היה אורה ושמחה. הילד גדל ונעשה בחור בעל מוח חריף. הוא עשה חיל בלימודיו אולם מעולם לא שבע מחוכמות שלמד ותמיד היה מרגיש שחסר לו עונג אמיתי מהלימוד.

כשסיפר זאת לאביו, החליט אביו להביא לו כומר שילמדו. וממחשבה למעשה, המלך שלח לקרוא אליו את כומר. אולם לכומר היה תנאי אחד לפני שיתחיל ללמד את בנו. הוא סיפר למלך כי במשך שעתיים ביום הוא מתבודד ועושה עליית נשמה וכל מי שיבוא אליו באותן שעות יכול להתחייב בנפשו ולכן הוא מבקש שבאותן שעות הוא לא ילמד ואף אדם בארמון המלוכה לא יפריע לו.

המלך הסכים, אלא שבנו היה סקרן ובאחת הפעמים בהם הכומר התבודד, שכפל את מפתח הדלת וכנס בן המלך לחדרו. **מה נדהם לראות את ה'כומר' כשהוא מעוטר בתפילין ועוסק בתורה.** מאחר ומעולם לא ראה תפילין, שאלו: "מהם הקוביות השחורות?". כשראה כי סודו התגלה, סיפר לבן המלך כי הוא למעשה יהודי ולומד הוא גמרא. ומעכשיו ילמדו את התורה הקדושה המתוקה מדבש ונופת צופים. כשנשאל: "מדוע הוא מטעה את העולם בזהותו?", השיב שמחמת וכבר עברו עליו רוב ימיו - מוכרח הוא להסתיר דתו ואת יהדותו.

מאותו היום היה ה'כומר' מלמד את בן המלך תורה עד שנפשו חשקה להתגייר. ובעזרתו של ה'כומר' תכנן את בריחתו מארמון המלך תוך שהוא מבקש מאביו להשתלם מלימודיו במדינות רחוקות. וכך קרה שאותו בן מלך נסע למדינה רחוקה ששם אין מכירים אותו. ושם קבע את דירתו ושעד סוף ימיו היה יושב בבית המדרש ולומד תורה.

כשבאה אותה נשמה לעולם העליון לא מצאו המקטרגים על מה לקטרג שהרי נשמה קדושה זו ירדה לעולם במסירות נפש לשם הצלת היהודים, ואחרי כן עזבה את המלוכה כדי להתגייר. ובכל זאת בא מקטרג אחד שאמר: "והלא הוא ינק שנתיים מנכריה!". אז יצא פסק דין שהוא מוכרח לבוא שוב לעולם כדי שיינק שנתיים מיהודיה. סיים הבעש"ט את סיפורו ואמר: "**ואת-זכית להניק נשמה קדושה זו שנתיים ימים!**"

בזמן הבעל שם טוב הקדוש, היו מוצאים בספר-תורה אחד תמיד טעות, והיו מתקנים אותו כל פעם, ואף-על-פי-כן מוצאים בו טעות. הראו את הספר-תורה לבעל-שם-טוב ואמר כי נתן לכתוב ממעות שהיו משחקים קלפים ונותנים לבעל הבית שכר דירה מכל פעם מטבע אחד, ואסף בעל-הבית אלו המעות וכתב באלו המעות ספר תורה זה- וביררו, וכן היה.

אמר הבעל-שם-טוב, שאין לו תקנה ולעולם יהיה פסול אף אם יתקנו אותו כמה וכמה פעמים. ומעין מעשה זה היה עם רבי אלימלך מלזינסק (בעל "נועם אלימלך"), שפעם אחת בא לשכנו הצורף וראה טבעת אחת, ונטל בידו ותכף זרקו, ואמר שטבעת זו נלקחה ממון רבית. וחקר הצורף ומצא שכן היה.

ישראל בעל שם טוב, אבן ישראל

המקובל הצדיק הרב ישראל בעש"ט זצ"ל הידוע כאור שבעת הימים: נולד ב-י"ח אלול ה'ת"ן (1690). כשנולד, אביו היה בן 100. ההתייתם מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחר. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומז'בוז'. **מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב.** מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים).

אביו: ר' אליעזר. **אימו:** מרת שרה (שימשה כמיילדת בעיירה אוקופ). **ילדיו:** בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה-אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבותיו:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** הצדיקים הגאונים ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

שלושת תלמידיו הקרובים של הבעל שם טוב, לא הופתעו לשמע בקשתו של רבם - לצאת עימו לדרך. הם היו מורגלים, כי מפעם לפעם הם נקראים ללוות את רבם לנסיעות מרוחקות בלי לדעת את יעד הנסיעה. רגילים היו גם לכך שמספר דקות לאחר היציאה לדרך היה רבם הקדוש מורה לעגלון, אלכסי, לעזוב את המושכות וללכת לישון, ולאפשר לסוסים לצעוד לבדם, לאותו יעד שבשמים החליטו להוביל אליו את הבעש"ט ותלמידיו.

באותו לילה הנסיעה נמשכה מעבר לרגיל. הם נסעו שעות ארוכות בלי להגיע לשום יעד. הנסיעה, שנמשכה כמעט יומיים, למעט זמני התפילות, הייתה תמוהה להם ביותר. תמיהתם גברה כשנכנסו לקראת היום השלישי לתוך יער מאיים. הסוסים האטו את קצב הדהירה בגלל העצים הסבוכים, והערב שנטה לרדת רק הגביר את הבלבול. התלמידים התמיהים ציפו להסבר מפי רבם, אולם, במבט מוטרי, הסביר להם כי מהשמיים מעליהם ממנו את כל ידיעותיו הרוחניות. וכך נמשכה הדרך בתוך היער הסבוך, כשהחשש הולך וגדל לאור העובדה כי השבת מתקרבת ואין להם היכן לשבות, וכשבדיהם אין יין, חלות, ושאר צרכי השבת. החסידים ראו כי רבם מוטרי מאוד, וכי אפילו להתפלל בכוונות הרגילות אינו יכול. יום שישי בצהריים, התחושה קשה, להיות ביער המאיים בשבת ללא נרות, יין, חלות, סעודות שבת ... דבר שלא חלמו מעולם שיקרה להם.

לפתע מרחוק הם ראו בית בנוי בקרחת יער, הם מיהרו לשם והתלהבו לראות, כי בפתח הבית קבועה מזוזה. שמחתם הייתה ללא גבול. הם דפקו בדלת, וכשזו נפתחה ראו אל מול עיניהם איש מאיים, גדול ממדים. בקול גס ביקש מהם ללכת, כי אינו מעוניין באורחים. הוא הסביר להם, כי רבנים למיניהם מעצבנים אותו ואינו מוכן בשום אופן לארחם בביתו. התלמידים התחננו בפניו שירחם עליהם, וכי ישלמו לו כל מה שידרוש, עד שלבסוף הסכים תמורת כמה תנאים: ראשית, אמר להם, כי היות והוא אדם רעב הם חייבים להתפלל בקצב שלו, אחרת יאכל סעודות שבת בלעדיהם. לגבי הכשרות הוא אמר, כי בשאלה הראשונה על כשרות המאכלים הוא יזרקם מביתו היות ואינו סובל חומרות מיותרות של רבנים, על שירה וזמירות אין על מה לדבר, הבהיר להם. בלית ברירה הסכימו הבעש"ט ותלמידיו לתנאיו של בעל הבית.

כששאלו את האיש, האם יש מקום לטבול, או לכל הפחות, היכן ישנם מים להתרחץ לכבוד שבת, שאגותיו של האיש נשמעו למרחוק, "ידעתי שאסור היה לי להכניסכם לביתי, ורק תעיקו עליי". לביל שבת, כשהחבורה הקדושה בקושי התחילה את תפילתה, בעל הבית כבר היה בסופה. הם ניסו לבקש ממנו, שימתין עוד רגעים מספר, אולם די היה במבטו כדי להבהיר כי מוטב לשתוק. יין לקידוש לא היה מוכן לתת להם בשום אופן, אלא דרש מהם לצאת ידי חובה בקידוש שהוא עושה. בצער גדול שמו לב, כי הם בקושי מבינים את המילים שהוא מלמל בקידוש. הסעודה עצמה הסתכמה במעט לחם ישן ויבש, ששם לפנייהם. למחרת הכל חזר על עצמו, תפילה מהירה ביותר, קידוש מגומגם על ידי בעל הבית, סעודת שבת ללא מאכלים וזמירות. אחד החסידים אפילו שאל את חברו האם היום זה אכן שבת. תמיהתם של החסידים והבעש"ט הייתה ללא גבול, והפליאה גברה משעה לשעה - על מה ארע להם ככה. סעודה שלישית לא הסכים האיש לתת להם בשום אופן, וברור היה, כי על מלווה מלכה אין מה לדבר. ביום ראשון בבוקר רצתה החבורה הקדושה לברוח משם, אולם האיש לא הניח להם ובאמתלות שונות עיכבם עוד ועוד.

ביום השלישי, נפתחה לפתע אחת הדלתות הצדדיות ויצאה משם אשה לבושה בצניעות. "רבי, האם לא תכירני?", פנתה אל הצדיק, "הרי אני ציפורה, המשרתת היתומה שגרה בביתכם". הבעש"ט אכן זיהה אותה, ושאל בתדהמה למעשיה כאן. "אתם בוודאי אינכם זוכרים, כי פעם הרבנית הקדושה ישבה וסרקה את שערי הארוך. הסירוק כאב לי מאוד וניסיתי שוב ושוב לברוח ממנה. **בשלב מסוים הרבנית לא התאפקה ונתנה לי סטירת לחי, כדי לחנכני.** אולם בשמים כאבו את כאבי, כאבה של יתומה, וגזרו על הרב, שראה את המעשה ולא מחה, כי יפסיד את חלקו בעולם הבא". ציפורה המשיכה וסיפרה, כי בעל הבית הינו בעלה, שלמעשה הינו צדיק נוסתר, כשהתחתנו, סיפר לה על הדין שנגזר על הבעש"ט הקדוש. לאחר תפילות רבות ותחנונים אין קץ לביטול הגזרה, נאמר לנו בשמים, כי אם לבעש"ט תתבטל עונג שבת אחת, אזי הדין יתבטל ממנו, שכן שבת הינה בחינת עולם הבא. "לכן החלטנו בעלי ואני, להביא לפה את הרב ולגרום לו לשבות שבת ללא שום עונג שבת, ואכן הדין סר מהרב". באותו רגע כוחותיו של הבעש"ט חזרו אליו, וראה בעיניו הקדושות, כי כל מה שאמר אכן נכון ומדויק. לבקשתם של הזוג נשאר הבעש"ט ותלמידיו לשבת נוספת, שבת של התעלות ורוממות הנפש.

אם ראשונים כמלאכים - הרב אברהם מרדכי אלטר מגור זצ"ל

הרב הגאון אברהם מרדכי אלטר מגור הידוע בכינויו הרא"מ: נולד ב-ז' טבת ה'תרכ"ו (1864) בפולין. משחר ילדותו היה מחונן, שקדן, בעל זיכרון ותפיסה בלתי רגילים, שנון ופיקח, עליז ומלא שמחה. בהיותו בן שש אביו שכר לו מלמד שקדן שלמד עמו בעליית גג מעל דירת הרבנית. פעם התלונן בפני אמו כי הוא כותב עם שגיאות, אמו יעצה לו לסגור עיניו ולתאר לעצמו את המילה שהוא חושב לכתוב איך היא נדפסה בספר.

אך הוא השיב, שכאשר הוא סוגר את עיניו הוא רואה לפניו את שם הקב"ה ואיך יוכל להעמיד לנגד עיניו מילה אחרת. מונה לאדמו"ר השלישי אחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ה (1905). שימש באדמו"רות יותר מ-40 שנים. העדיף את השתיקה על הדיבור. הקים בביתו ספריה גדולה ונדירה. נהג ללמוד בע"פ את כל תוכנו של הספר ורק לאחר מכן הכניס לספריה. עסק בחסידות, קבלה, ובעיקר בלימוד ש"ס ופוסקים. דיין ודאג שלא לאבד אפילו שנייה מזמנו.

במלחמת העולם הראשונה עבר לווארשה וחי בזהות שאולה מפחד הנאצים. בשנת ה'ת"ש (1940) הצליח להימלט מאירופה ועלה להתגורר בירושלים. המשיך בפעולות עזרה לכלל ולפרט. תמך בהקמת ארגון חרדים "אגודת אורתודוכסים" שנקראה לאחר מכן "אגודת ישראל", כיהן זמנית כנשיא האגודה בפולין והביע את תמיכתו בהקמת רשת בתי ספר "בית יעקב" ע"י אגודת ישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ו' סיון ה'תש"ח (1948) בחג השבועות. חי כ-84 שנים. ציונו בישיבת שפת אמת בירושלים.

אביו: אדמו"ר רבי יהודה אריה לייב (ה'שפת אמת'). **אמו:** הרבנית יוכבד רבקה. **אשתו:** מרת חיה ראדה יהודית (זיווג ראשון), מרת פייגא מינטשא (זיווג שני). **בניו:** ר' מאיר, ר' יצחק, האדמו"ר ר' ישראל ('בית ישראל'), האדמו"ר ר' שמחה בונם והאדמו"ר ר' פינחס מנחם (מזיווג שני). **בנותיו:** מרת פייגה, מרת דבורה מאטיל (נישאה לר' יצחק מאיר לוי-נשיא אגו"י בפולין וא"י) מרת בריינדל (נישאה לר' שלמה יוסקוביץ), מרת אסתר. **מרבותיו:** אביו, ר' יהודה אריה לייב, ר' גרשון מאוסטרובה. **מספריו:** יאמרי אמת - על התורה. כל שאר כתביו הוטמנו בגור בפולין בפרוץ המלחמה - אך לא נמצאו עד היום.

בספר 'שאל אביך ויגדך' הובא הסיפור המופלא הבא, אשר מעיד כי הרב היה בעל רוח-הקודש: מעשה שהיה באדם שבא אל האדמו"ר ה"יאמרי אמת" מגור, כשהוא מבקש עצה על חלום מטריד, שחוזר אליו כמה וכמה פעמים. בחלום הוא שומע קול האומר לו:

"הלא אביך מת, ולמה אינך אומר קדיש עליו?". בפעם הראשונה, כשראה שאין זה אלא חלום, הסיח דעת מזה, אבל אחרי שהחלום חזר אליו כמה פעמים, קם ונסע לעיר שבה מתגורר אביו, והנה הוא חי וקיים, ואז, נרגע. ברם, לאחר שובו לביתו החלום חזר ונשנה, ועל כן בא לרבי מגור לשאול בעצתו, כדת מה לעשות?

ענה לו הרבי מגור, כי יתאמץ למצוא את המינקת שלו ויחקור אותה, האיש התפלא על התשובה, אבל מיד החל לברר מי הייתה המינקת שלו ומצא שהיא עוד בחיים. כשהגיע אליה התחיל לחקור אותה על החלום ששמע, ואחר כך שובו לביתו החלום חזר ונשנה, ועל כן בא לרבי מגור לשאול בעצתו, כדת מה לעשות?

השנים הרחוקות הן, ולמרות שהיה לו קשה לדלות מפיה פרטים לא הרפה, ואחרי מאמץ של מספר חדשים הודתה האשה וסיפרה לו סיפור נורא:

"אני זו שהינקתי אותך, היית ילד לאב עני, אבל באותו זמן הינקתי גם ילד של איש עשיר, והנה אותו ילד של העשיר מת תחת ידי מחמת רשלנות פושעת שלי, מאוד פחדתי מזעמו של העשיר, ולא הייתה לי ברירה אלא לבצע החלפה, הלכתי לאביך העני ואמרתי לו, שבנו מת, ואותך נתתי לאיש העשיר". כך התברר לאיש, שאביו האמיתי אכן נפטר, בו ביום שראה את החלום הראשון!

בו, בעל "חידושי הרי"ם" היה ידוע בזהירותו הרבה לבל יעליב חלילה אף אדם. פעם שמע הצדיק, שקראו ליהודי אחד בשם "ראובן השחור" והיה בצער גדול. הוא טען בכל תוקף, כי על ידי זה הם מאבדים חלקם בעולם הבא. פעם שמע שאחד קורא: "יוסי העיוור, קרב הנה. יש לי מה למסור לך".

הזדעזע הרב ושאלהו: "מי התיר להעליב נפש זו?" – "כל האנשים קוראים לו ככה", הצטדק הלה. המשיך הצדיק ותמה: "ומה בכך, הגהנם הרי גדול ורחב ידיים, ומקום יש בו לכל החוטאים".

גם נכדו הרב רבי אברהם מרדכי מגור למד מסבו הגדול והיה זהיר מאוד, לבל יקראו שמות גנאי, שנכנסה אליו אישה ממשפחתו, ותוך כדי דיבור הזכירה אדם שהיה בעל פנים כהים וכינתה אותו "משה השחור". הפסיקה הרבי: "אין אומרים כך על יהודי". וכן כששמע פעם מפי משמשו, שקרא לאחד "דער געלער" (הצהוב). קרא לו הצדיק וציווהו לפייס אותו.

כאשר נשאל בעל ה"יאמרי אמת" מדוע מסרב הוא לעלות להר הזיתים, השיב: "אנו מאמינים, שמש"ח צדקנו יכול לבוא בכל רגע, ושנו חכמים כי בשעה שמש"ח יבוא, יעמוד על הר הזיתים וייבקע כל ההר, אם כן, הרי יכול להיות שבאותו רגע שאמץ על ההר - יבוא המש"ח, ואני רוצה לראות בגאולתן של ישראל".

אם ראשונים כמלאכים - הרב אברהם מרדכי אלטר מגור זצ"ל

הרב הגאון אברהם מרדכי אלטר מגור הידוע בכינויו הרא"מ: נולד ב-ז' טבת ה'תרכ"ו (1864) בפולין. משחר ילדותו היה מחונן, שקדן, בעל זיכרון ותפיסה בלתי רגילים, שנון ופיקח, עליז ומלא שמחה. בהיותו בן שש אביו שכר לו מלמד שקדן שלמד עמו בעליית גג מעל דירת הרבנית. פעם התלונן בפני אמו כי הוא כותב עם שגיאות, אמו יעצה לו לסגור עיניו ולתאר לעצמו את המילה שהוא חושב לכתוב איך היא נדפסה בספר.

אך הוא השיב, שכאשר הוא סוגר את עיניו הוא רואה לפניו את שם הקב"ה ואיך יוכל להעמיד לנגד עיניו מילה אחרת. מונה לאדמו"ר השלישי אחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ה (1905). שימש באדמו"רות יותר מ-40 שנים. העדיף את השתיקה על הדיבור. הקים בביתו ספריה גדולה ונדירה. נהג ללמוד בע"פ את כל תוכנו של הספר ורק לאחר מכן הכניסו לספריה. עסק בחסידות, קבלה, ובעיקר בלימוד ש"ס ופוסקים. דייקן ודאג שלא לאבד אפילו שנייה מזמנו.

במלחמת העולם הראשונה עבר לווארשה וחי בזהות שאולה מפחד הנאצים. בשנת ה'ת"ש (1940) הצליח להימלט מאירופה ועלה להתגורר בירושלים. המשיך בפעולות עזרה לכלל ולפרט. תמך בהקמת ארגון חרדים "אגודת אורתודוקסים" שנקראה לאחר מכן "אגודת ישראל", כיהן זמנית כנשיא האגודה בפולין והביע את תמיכתו בהקמת רשת בתי ספר "בית יעקב" ע"י אגודת ישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב'ו' סיון ה'תש"ח (1948) בחג השבועות. חי כ-84 שנים. ציונו בישיבת שפת אמת בירושלים.

אביו: אדמו"ר רבי יהודה אריה לייב (ה'שפת אמת'). **אמו:** הרבנית יוכבד רבקה. **אשתו:** מרת חיה ראדה יהודית (זיווג ראשון), מרת פייגא מינטשא (זיווג שני). **בניו:** ר' מאיר, ר' יצחק, האדמו"ר ר' ישראל (בית ישראל), האדמו"ר ר' שמחה בונם והאדמו"ר ר' פינחס מנחם (מזיווג שני). **בנותיו:** מרת פייגה, מרת דבורה מאטיל (נישאה לר' יצחק מאיר לוי-נשיא אגו"י בפולין וא"י) מרת בריינדל (נישאה לר' שלמה יוסקוביץ), מרת אסתר. **מרבנותיו:** אביו, ר' יהודה אריה לייב, ר' גרשון מאוסטרובה. **מספריו:** יאמרי אמת- על התורה. כל שאר כתביו הוטמנו בגור בפולין בפרוץ המלחמה- אך לא נמצאו עד היום.

ר' לייב עמד בתור להיפרד מהרבי מגור, בעל ה'יאמרי אמת'. היה זה במוצאי חג השבועות. במוחו ניסה לסכם את כל המטלות הרבות שעליו לבצע בשבוע הקרוב. "אולי כדאי שאעלה אותם על הכתב, כך לא אשכח אף פרט", חשב בלבו.

וממחשבה למעשה, הוציא הוא פנקס ועט והחל רושם בדייקנות: **יום א'**- פגישה עם נציגנו מסניף אגודת ישראל בקראקא. **יום ב'**- לזמן את שליחנו בעיירה לאספה דחופה. כמו-כן, יש לטפל בבהילות ולשלוח מכתבים בעניין החוק החדש. **יום ג'**- לשלוח טלגרמה לצירי הממשלה עם דבר אגודת ישראל הנוגע לנושא האקוטואלי.

עסקן מפורסם הוא ר' לייב. מאז ייסד הרבי את 'האגודה' ועודדו להשתייך אליה, הוא מקדיש את כל עיתותיו להצלחת התנועה ולפעליה. **הרשימה בפנקס הייתה מתארכת עוד ועוד לולא הגיע תורו להיכנס אל הקודש פנימה לנטילת ברכת פרידה.** סגר הוא במהירות את הפנקס והניחו במהירות באבנטו וביראת כבוד נכנס אל החדר.

הרבי הרים את עיניו הקדושות אל ר' לייב, העיף בו מבט לשבריר שנייה ושאל: "האם אתה לומד?". לבו של ר' לייב המה בקרבו. הרבי יכול לקרוא אותו. לא הייתה כל ברירה, חייב הוא להודות. "הרב, זמני דחוק ביותר", אמר בקול שפל, "כל כך טרוד אני, איך ביכולתי לשבץ ביומי העמוס גם לימוד. הרבי בוודאי מבין אותי. אין לי זמן פנוי ללמוד!".

הרב לא הרחיב בדיבור, הוא רק ביקש: "היכנס אליי אחרי שילכו כולם!", ולא יסף.

ר' לייב יצא והתכוון להמתנה ממושכת. מאות חסידים נהרו אל החדר, והרבי היה טרוד עוד שעות ארוכות מאוד בקבלת כל הצמאים לברכתו. ניחא, בינתיים המשיך הוא בעיסוקיו התובעניים. "מעניין מה רוצה הרבי ממני?", הרהר "אולי רוצה לשבחו על פעליו או שמא יטיל עליו שליחות אגודאית". חלפו שעות אחדות. אחרון הנפרדים עזב את החדר, ור' לייב נכנס שנית.

ליד מקום מושבתו של ה'יאמרי אמת' ניצבו שתי שקיות גדולות וגדושות. בשקית אחת קויתלך, פתקאות רבות לאין ספור שנאספו רק במשך הלילה הזה, ובשנייה- מברקים שהגיעו מכל רחבי תבל, ובהם שאלות מכריעות, עניינים של פיקוח נפש, בקשות ובשורות טובות.

שתי השקים היו מונחים על לבו של הרבי, על כפתיו, על זמנו ועל שלוותו. ר' לייב ניצב דומם והביט ברבי שהיה אוסף חרישית דפים מהשולחן וממייין לשקיות. ואז שמע את המשפט ששינה את כל עולמו, שהכניס את התורה להיות ראשונה בסדר יומו העמוס. וכך אמר הרבי: "ולי רבי לייב, לי, יש זמן?!"

האדמו"ר הרב אברהם שלום הלברשטאם מסטראפקוב זצ"ל- נולד בחודש תשרי ה'תרי"ז (1856). אביו הקדוש הפליג מאוד על רום מעלתו וקדושתו ואמר עליו, שהמשיך לבנו נשמה קדושה וטהורה מאוד מאוד מגובהי מרומים "גבוה מעל גבוה". נקרא שלום על שם דודו זקנו, מן השר שלום מבעלזא. (השם אברהם הוסיף בהיותו כבן 75 חלה בשיתוק ל"ע והיותו והייתה הקריאה בפרשת וירא, הוסיף את השם 'אברהם' לשמו, כשם שבורא עולם שלח לאברהם אבינו מלאך לרפא אותו, ורבינו התרפא). בשנת ה'תרנ"ח (1898) התמנה לשמש כאדמו"ר בעיר סטראפקוב. בזמן מלחמת העולם הראשונה היגר לבודפשט, ולאחר המלחמה בשנת תרע"ט (1919) התיישב באונגוואר ומינה את בנו רבי מנחם מנדל לרבה של סטראפקוב. בשנת ה'תר"צ (1929) התיישב בקאשוי ואמר שהוא עושה זאת כסגולה לאריכות ימים. למרות חולשתו ומחלתו, שנמשכה שנים רבות, הנהיג את קהל חסידיו.

למד ביגיעה רבה שעות רבות ברציפות, וכשנפלה עליו עייפות, למד בעמידה כשמחזיק את הספר בידו וכך היה ממשיך בלימודו עד אפיסת הכוחות, ולא היה חילוק אצלו בין יום ולילה שהיה לומד עד אפיסת כוחותיו ואז היה ישן קצת וממשיך בלימודו. בתפילותיו היה מעורר את כל שומעיו. פעם כשביקר בוויינן עקב אחריו בעל האכסניה וראה שבליילה שפך מים רותחין על ידיו כדי שלא ירדם. בעל רוח-הקודש. התנהג בקדושה עזה ונפלאה, ומפורסם לבעל מופת ופועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. איש אמת. ענוותן מופלא. פיזר את הונו לעניים. מרבית משפחתו נרצחה בשואה. נפטר בחג השבועות, ו' סיון ה'ת"ש (1940). לאחר פטירתו טבל בעצמו במקווה. חי כ-83 שנים. ציונו בקאשוי.

אביו: האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא. **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש רמ"ז רב בלשנב). **סבא (מצד אביו):** האדמו"ר ר' חיים מצאנז (הדברי חיים). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא, ר' ישראל מאיר פרידמן (הדיין מצאנז). **נשותיו:** מרת חיה יהודית (בת הרה"ק רבי אברהם חיים הורוביץ מלינסק השני - זיווג ראשון. נפטרה בשנת ה'תרמ"ו-1886), מרת גיטל (בת ר' שמואל הכהן וויצמן-זיווג שני), מרת חיה (בת ר' דוד שליכטר דיין בקומרנה-זיווג שלישי). **ילדיו (מזיווג ראשון):** האדמו"ר ר' מנחם מענל מסטראפקוב (ניצל בדרך נס מהשואה וכיהן באדמו"רות בארצות הברית, לעת זקנותו הוסיף לעצמו את השם אברהם, כסגולה לאריכות ימים), מרת ביילא (נישאה לאדמו"ר ר' יששכר דב ליפשיץ מאונגוואר), מרת הענא (נישאה לר' חיים פרנס). **ילדיו (מזיווג שני):** מרת חיה (נישאה לר' מנחם מנדל הורוביץ מלינסק). **ילדיו (מזיווג שלישי):** האדמו"ר ר' יוסף יום טוב הי"ד (כיהן כאדמו"ר בקאשוי בעודו בחור. נולד בהיותו בן 78. קודם שנשא אותה לאישה, הבטיח לה, כי למרות גילו ייוולד להם בן. נרצח בשנת ה'תש"ד). **מספריו: ידברי שלום- מדברי תורתו.**

○ יפר הרה"ח ר' מרדכי משה גרינצווייג: "הרה"ח ר' שלמה מאיר רגיל היה להזמין הרבה סחורות ולמכור לקונים, והם שילמו לו, וכך הוא שילם לבעל הסחורה. פעם אחת הגיעה סחורה מרובה ועדיין לא שילמו לו הקונים, ולכן לא היה יכול לשלם בעד הסחורה. לפיכך נסע לרבינו וסיפר לו על דאגתו. אמר לו הצדיק שיאמר תהילים. אמר דודי לרבינו שהוא יאמר תהילים, והתווכחו לזמן מה מי שיאמר תהילים, לבסוף הסכים רבינו לומר תהילים, ואמר הצדיק לדודי, שיקנה לו כרטיס הגרלה ובירך אותו בהצלחה. דודי קנה גורל, ולמרבה הפלא הרוויח בהגרלה בדיוק את הסכום שהיה צריך לו בדיוק, לא פחות ולא יותר, ותהום כל הגליל מזה". (שיח זקנים ח"ה)

כששהה הרה"ק מקאלשיץ בעת מלח"ע הראשונה בעיר קאשוי נולד לו בן, וחשב לקרא לו "שלום" לסימנא טבא שישרוד שלום בעולם, בלילה לפני הברית נודע להרה"ק מקאלשיץ שדודו הרה"ק מסטראפקוב הגיע לקאשוי והלך אליו לכבדו בסנדקאות, אח"כ היה נבוך בדעתו אודות קריאת שם 'שלום', כי איך יגיד את שם הנולד כשם דודו בפניו, וגמר בדעתו לעמוד מן הצד ולסמוך על דודו בקריאת השם, כי התכבד רבינו גם כן בברכות, ולפלא שכשהגיע הרה"ק לויקרא שמו בישראל אמר רבינו בעצמו: "שלום בן הרב רבי חנא".

○ יפר הרה"ח ר' דוד צוויבל שאביו החסיד ר' ניסן התגורר בסוף ימיו בקאשוי והתקשר עם רבינו שהתגורר שם. רבינו הידר מאוד שיהיה לו אתרוג מהודר והוזיל זהב מכיסו להשיג אתרוג נאה. פעם אחת הגיע אליו סוחר האתרוגים והציע לו אתרוג נאה בכלילת יופי וביקש עליו סכום עצום. הצדיק בדק היטב את האתרוג ולא היה שבע רצון מהאתרוג, ובמיוחד, כששמע את גודל הסכום, שביקש הסוחר (כיוון שידע שרבינו ישלם כל סכום, העיז לבקש סכום עתק). החסיד ר' ניסן היה שם, והוא היה עשיר מאוד והאתרוג מצא חן בעיניו, וכשראה כי רבינו מסתפק אם לקחת את האתרוג, אמר

לרבינו שהוא מוכן לשלם את הסכום שהסוחר דורש ולקחת אתרוג זה. אמר לו הצדיק: "כל מה שצריך לעשות הוא ללכת לסוחר הראשון ולקחת את האתרוג הראשון, והוא יהיה מושלם". רבי ניסן בהיותו דבוק לרבינו תיכף הלך לסוחר האתרוגים, פתח את התיבה של האתרוגים ולקח את האתרוג הראשון שהזדמן לידו, והתגלה לעיניו אתרוג כליל השלימות והמעלות, ויהי לפלא. (נפלאים מעשיך)

הגאון רבי זליג ראובן בנגיס זצ"ל- נולד בי"א בסיוון ה'תרכ"ד (1864) בעיירה שניפישוק הסמוכה לוויילנה שבליטא. בהיותו בן 17 הגיע ללמוד בישיבת וולוז'ין. קיבל סמיכה לרבנות מהנצי"ב, מר' יצחק אלחנן ספקטור ור' שלמה הכהן (בעל החשק שלמה). בשנת ה'תרנ"ד (1894) התמנה לרב ואב בית דין בבדאקי שבפלך הורדנא עד לשנת ה'תרע"א (1912). לאחר מכן שימש ברבנות בקלוואריה עד לשנת ה'תרצ"ז (1938). בזמן מלחמת העולם הראשונה שהה בסמולנסק ומילא את מקומו של הרב אברהם ברוך סולובייצ'יק שנפטר באמצע המלחמה. התפרסם כתלמיד חכם וכלמדן. הרבה לחדש חידושים בדרך הפלפול. גאון. עילוי. שקדן עצום. בשנת ה'תרצ"ז (1938) עלה לארץ ישראל והתמנה לראב"ד העדה החרדית. שימש גם כראש ישיבת 'אהל משה'. לאחר פטירתו של הרב יוסף צבי דושינסקי בי"ד תשרי ה'תש"ט (1949) מונה תחתיו לגאב"ד העדה החרדית, בתפקיד זה שימש עד לפטירתו. נפטר ב- ז' בסיוון ה'תשי"ג (1953). חי כ-89 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. לזכרו הקים ר' מרדכי אהרן שיינברגר ישיבה בירושלים הנושאת את שם ספרו 'לפלגות ראובן' וכן הוקם לזכרו כולל 'ר' זליג ראובן' בבית וגן.

אביו: ר' צבי הירש בנגיס. **אחיו:** ר' משה אהרן בן דעת בנדס הי"ד (רבה האחרון של העיר בילסק. נספה בשואה). **מרבתינו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' חיים הלוי סולובייצ'יק. **מתלמידינו:** ר' שלמה זלמן אוירבך, ר' יוסף שלום אלישיב, ר' ישראל גרוסמן **מספריו:** **לפלגות ראובן**- שבעה חלקים ובהם חידושים לתורה, לתלמוד ולמועדים, בהלכה ובאגדה **יחידושי הגר"ר**- ליקוט מכתב ידו ומספרו "לפלגות ראובן" על סדר עניינים בש"ס.

מסופר, כי פעם אחת הגיעה השמועה על בקיאותו הנפלאה לאוזני מרן הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצוק"ל מבריסק, והיה קשה בעיניו להאמין שהבחור זליג ראובן אכן יודע את הש"ס כולו בעל פה ישר והפוך, עד שפגשו ושאלו על אמיתות השמועה, רבינו במקום לענות תשובה לרבי חיים ביקשו לבחון אותו, ומרן הגר"ח ביקשו שיחזור לפניו על סוגיה מסוימת שהוא עסק בה בעל פה, **אבל הפוך מן הסוף להתחלה,** משעשה כן, הפטיר מרן הגר"ח בהשתוממות ואמר: **'עכשיו אני חייב להאמין'**.

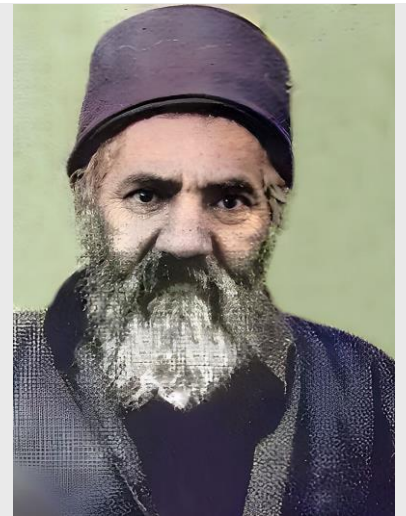
בעודו כתלמיד מן המניין בישיבתו, שנה אחת בפורים, התנה אחד הנדיבים את תרומתו לשמחת הפורים - **12 בקבוקי יין,** אם התלמיד ראובן בנגיס יקרא מילה אחת ממשנה במסכת בבא מציעא, ומילה אחת ממשנה במסכת ביצה, ואח"כ שוב מילה שנייה מאותה משנה בב"מ ומילה שנייה נוספת מביצה עד סיום שתי המשניות. **רבינו לא אכזב ובפיות פעורים שתו התלמידים את דבריו במשניות, וקיבלו את מה שהובטח להם.**

מספר אחד שראה במו עיניו, איך אברך, שגבהה רוחו בא לדבר עימו בלימוד, ורבינו ראה צורך להנמיך את דעתו מעט. הצביע לפניו על ארון הספרים, שהכיל מאות ספרים, **וביקשו להוציא איזה ספר, ויאמר מספר מילים מתוכו והוא ימשיך את דבריו.** אחרי שהלה נטל את האתגר, שהוצב בפניו ופתח בזה אחר זה ספרים רבים וסגרם במבוכה, אכן קיבל מושגים חדשים בידיעת התורה ומכמניה. בתוכחת אהבה אמר לו הצדיק: **"וכי על מה יתגאה בן רימה ותולעה, הן על כל זאת לא רמה רוחי, וממה יינשא רוחו של אדם בר תמותה וחלוף!?"**

מרן הנצי"ב ניסה פעם להשתמש בכישרונותיו המיוחדים וכמעט שהדבר הצליח יתר על המידה כשנציגי הממשלה הרוסית באו לביקורת בישיבה, **בעקבות הלשנה על שלא לומדים בישיבה מקצועות חול וביניהם את השפה הרוסית,** אמר להם הנצי"ב שהדבר אינו כן וכל תלמידי הישיבה הבינו את ההרצאה, שנשא הפרופסור על חשיבות השפה הרוסית, **עד שישנו תלמיד אחד שיכול לחזור ברוסית על כל הדרשה מילה במילה, גם ישר וגם הפוך מהסוף להתחלה!** הנציגות הרוסית לא האמינה למשמע אוזניה ודרשה לראות את הבחור הפלאי הזה. ר' זליג ראובן עמד באתגר שהוצב לפניו וחזר על כל הנאום הנמלך ישר והפוך ברוסית בהירה ובלשון נעימה... **אבל משהתעשתו נציגי הממשלה מהרושם האדיר, שעשה עליהם הדבר, פלטו במבוכה: "אין ראייה מבני אדם לא מצויים ולא רגילים כאלו"**.

מספר הרב שורין (בספר 'קשת גיבורים' חלק א' עמוד 40): זוכרני ביקור אצל הרב זליג ראובן בנגיס בירושלים, בשנת ה'תרצ"ט (1939). הוא שימש אז ככהונת הרב הראשי של העדה החרדית, וכבר היה כבן שמונים, אך לא נהג כבוד וגדולה בעצמו. **דירתו, בת שני חדרים וחצי, הייתה צנועה ביותר ורהיטיה פשוטים וישנים.** הוא דר בבתי ניטין שבין מאה שערים ובתי אונגרין. ביתו היה פתוח לדורש בכל עת. **מזכירים ומשמשים לא היו לו, וכן לא קבע שעות מיוחדות לקבלת אורחים, אלא היה מקבל כל אדם כל שעה.** שיחתו, אפילו שיחת חולין, הייתה מתובלת דברי תורה, וככל בקי בתורה היה אוהב לפעמים להשתעשע בה. כשנכנסתי אצלו, נמצאו עמו שני רבנים, ובדרך שיחתם היו מסתייעים בדברי חז"ל. הלמדנים מעלים כרגיל את המאמר כלשונו, אבל לא תמיד זוכרים הם גמרא זו היכן היא. הרב בנגיס היה שואלם כפעם בפעם, כביכול דרך הלצה: "נו, היכן גמרא זו?" לבחון כאילו מידת בקיאותם, וכל זה בבת צחוק ושעשוע בעלמא. הייתי צעיר וכדרך הבחורים ניסיתי להביך במקצת אותו גאון. שאלתי, אם גם הוא מסכים להיבחן, כדי שאעמוד על מידת בקיאותו. הוא הסכים מיד. ולא עוד אלא שבצעמו הציע לי כיצד לבחון אותו "קח נא, במטותא", אמר, "מסכת איזו שתיקה, פתח אותה מלמטה בסופי העמודים וקרא באזניי שלוש ארבע מלים, בין מתוך הגמרא ובין מתוך דברי רש"י או התוספות, ואומר לך, מהי המסכת ומה מספר הדף". עשיתי כדבריו, ובכל פעם קיבלתי את התשובה הנכונה בדיוק מפליא: מסכת פלונית, דף פלוני, מסכתא פלמונית, דף פלמוני. מכאן גודל פשטותו ותמימותו ואתה נכונות להצטרף לבחור ישיבה צעיר ולשתף עצמו במשובתו, כדי לחבב עליו את לימוד התורה עוד יותר.

הגאון הרב יעקב חיים סופר זצ"ל - נולד בבגדאד בשנת ה'תר"ל (1870). למד בצעירותו בבית-המדרש בית זלכה בשקידה ובהתמדה. מיעט בתאוות העולם, מיעט בשיחה ובשינה. **גאון בנגלה ובנסתר**. התפרנס כסופר סת"ם, ומכאן שם משפחתו 'סופר'. בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לארץ והצטרף אל המקובלים בבית המדרש 'בית אל-ל' שבעיר העתיקה. רבים שיחרו לפתחו בבקשות לתפילה וישועה. מימיו לא שח שיחה בטלה בבית הכנסת ובעת הסעודה. הקים עם חבריו את בית-הכנסת "שושנים לדוד" בשכונת הבוכרים בירושלים. ענוותן מופלג. כאשר ביקשו למנותו כרבה של דמשק, סירב. למד בישיבת המקובלים "רחובות הנהר". העיד הגאון ר' יהודה צדקה, כי מדי שבת צורת הגאון הייתה משתנה לבלתי הכר ממש. נפטר ביום שבת קודש ט' סיוון ה'תרצ"ט (1939). חי כ-69 שנים. ציונו בחלקת החסידים לעדת הבבלים שבהר הזיתים.

אביו: ר' יצחק ברוך ממשפחת מוסא. **אמו:** הרבנית אסתר. **אשתו:** הרבנית פרחא. **בנו:** ר' משה. **בתו:** מרת רג'ינה. **מרביתיו:** אביו, ר' יצחק ברוך, ר' אלישע דנגור. **חברותא:** ר' חיים שאול הכהן דוויק. **מספרינו:** **כף החיים** - על אורח חיים ויורה דעה (10 חלקים, עסק בחיבור זה קרוב לארבעים שנים!) **יחוקי חיים** - דרשות **באר מים חיים** - שו"ת **יחיים עד העולם** - דרשות **ייגל יעקב** - דרשות על פרשות השבוע **יקול יעקב** - הלכות סת"ם **יישמח ישראל** - דרשות **יבית יעקב** - דרשות **יעדות ביעקב** - דרשות לשבתות **יחפץ בחיים** - דרשות לאירועים **יקונטרס החלומות** - דברים שהתגלו בחלום (כ-1700 **חזיונות שגילו לו מן השמיים**).

משמיים הסכימו על חיבורו הקדוש 'כף החיים'. וכך מספר ר' יעקב חיים סופר ב'קונטרס החלומות': "פעם אחת ראיתי למורי ורבי אבי זצ"ל, ואמרתי לו: "מה אומרים למעלה על ספרי הקטן 'כף החיים'? ואמר לי, **ששמחים עליו**. ואמרתי לו: 'תבקש רחמים עליו' מפני אלקי השמים, שסייעני לחבר על כל 'אורח חיים". ואכן כך היה.

עוד הוסיף רבינו שם: "ליל שבת ז"ך אב ה'תרע"ו ראיתי למר אבי וכו', **אחר שהיה לו י"ז ימים משנפטר**. ושאלתי אותו: 'מה אומרים באותו עולם על ספר 'כף החיים'? וענה ואמר לי בזה הלשון: **ספר 'כף החיים' חכמים ורבנים גדולים לומדים בו**. עוד מובא שם: "כשסיימתי עם ספר 'כף החיים' חלק שני, ראיתי, שחתמו עליו בית דין, וגם רבינו המקובל הגאון רשכבה"ג הרב יוסף חיים **צוק"ל** (הגאון בעל ה'בן איש חי', רבה של בגדד)".

השגחת ה' יתברך החופפת על יראיו ליוותה את רבינו לבל יינזק, חלילה, בשום אופן. בשנת ה'תרפ"ז, י"א לחודש תמוז, עסק רבינו בתורה, כדרכו, בעליית עזרת נשים של בית הכנסת "שושנים לדוד" וכתב את חיבורו, והנה לפתע החלה רעידת אדמה חזקה מאוד בא"י. כתוצאה מכך, התמוטטו בתים רבים, אך, **בחסדי ה' ליהודים לא הייתה שום אבדה בנפש, בעוד אצל הערבים מתו רבים, והיה בכך קידוש ה'.**

רבי יעקב, כאמור, היה עוסק בתורה בעליית בית הכנסת. בעקבות הרעש התמוטט כל הקיר הפונה לרחוב, וכן המדרגות המובילות אל "שושנים לדוד", אך **הצד שבו ישב ולמד רבי יעקב לא התמוטט כלל, וכן הילדים, שהיו למטה בחדרי תלמוד התורה, לא ניזוקו כלל**. מיד הגיעו אנשים והעלו סולם אל העליה, ואט אט הורידוהו לרבי יעקב חיים כשהוא בריא ושלם לחלוטין - והיה לפלא. רבי יעקב כתב זאת בספרו 'כף החיים': "בירושלים עיה"ק ת"ו אין גוזרין תענית ציבור על הרעש מפולת, כי לא הזיקה מפולת בירושלים!".

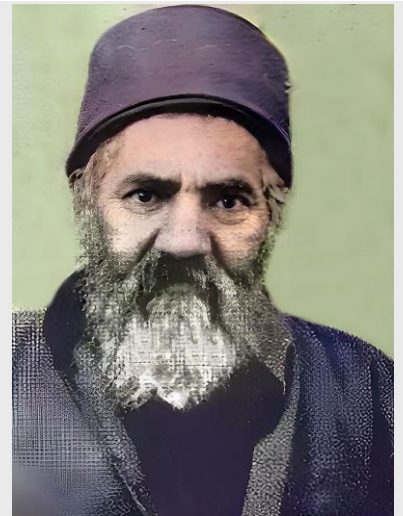
ש' מן החלומות, שהוכיחו את רבינו מן השמים, ושיבצם בחיבורו "כף החיים" בעילום שם. לדגמא, בהלכות תפילת המנחה (סימן רלב, ס"ק ו) כותב ב"כף החיים" בזה הלשון: "ותחילה יאמר למנצח על הגתית וכו', ופרשת התמיד ופיטום הקטורת וכו', אשרי יושבי ביתך וכו', כפי שכתוב בסידורים וכו', ואל ישנה מזה הסדר, ואפילו אם היה הזמן דחוק, כי מעשה באחד ירא שמים שהיה פעם אחת הזמן דחוק ולא אמר למנצח ופרשת התמיד, רק התחיל לומר לשם יחוד וכו' והתפלל שמונה עשרה, ובאותו הלילה הוכיחו אותו בחלום לאמר: **מדוע העולם מתפללים תפילה שלמה ואתה חסרה? ועל כן, כל אדם - יש להיזהר בזה**. "עכ"ל. רבינו לא מציין, מי הוא אותו איש "ירא שמים" שהוכיחוהו בחלום, אולם, לאחר שנים רבות מצאו בני משפחתו מעשה זה ב"קונטרס החלומות" שלו, כי בו היה המעשה.

וכן בהלכות תפילה (סימן צא, ס"ק מה) כתב ב"כף החיים": "מעשה באחד, שהיה נוהג לתת שלוש פרוטות קודם התפילה לצדקה, וגם ב'ויברך דוד', ופעם אחת חיסר, והוכיחו אותו בחלום על זה". וגם במעשה זה, שהעלים שם האיש, מוזכר ב"קונטרס החלומות" שלו, כי בו היה המעשה, והעלים שמו, לרוב צניעותו.

הוסיף על זה נינו הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א (בהקדמת הספר "ישמח ישראל") אחר שהביא מעשיות אלה, וזה לשונו: "וראה ובחן לשונו הטהורה, שהגדיר עצמו "ירא שמים". וגם לפי דרכנו למדנו, כי "עוונות" גדולים, ממה שחיסר לומר פיטום הקטורת בתפילת מנחה או שרק נתן פרוטה אחת לצדקה ב"ויברך דוד" לא היו לו לזקננו הסבא קדישא צוק"ל, שהיו צריכים מן השמים לבוא ולהוכיחו. והבן היטב, כי יש הרבה להבין". עכ"ל. והדברים מבהילים!

רבינו היה יוצא מבית הכנסת בתחילת אמירת "עלינו לשבח", ולא היה ממתין, עד שהחזן יסיים, כל זה מחשש, שמא יגש אליו אחד המתפללים וידבר עימו ויצטרך לענות לו, ושמא חלילה וחס ייגרר לדבר בבית הכנסת דברים שאסור לדבר שם, וח"ו יגרום לעיכוב הגאולה ולצער השכינה. כל כך היה נזהר בכבוד בית הכנסת.

הגאון הרב יעקב חיים סופר זצ"ל - נולד בבגדאד בשנת ה'תר"ל (1870). למד בצעירותו בבית-המדרש בית זלכה בשקידה ובהתמדה. מיעט בתאוות העולם, מיעט בשיחה ובשינה. **גאון בנגלה ובנסתר**. התפרנס כסופר סת"ם, ומכאן שם משפחתו 'סופר'. בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לארץ והצטרף אל המקובלים בבית המדרש 'בית אל' שבעיר העתיקה. רבים שיחרו לפתחו בבקשות לתפילה וישועה. מימיו לא שח שיחה בטלה בבית הכנסת ובעת הסעודה. הקים עם חבריו את בית-הכנסת "שושנים לדוד" בשכונת הבוכרים בירושלים. ענותן מופלג. כאשר ביקשו למנותו כרבה של דמשק, סירב. למד בישיבת המקובלים "רחובות הנהר". העיד הגאון ר' יהודה צדקה, כי מדי שבת צורת הגאון הייתה משתנה לבלתי הכר ממש. נפטר ביום שבת קודש ט' סיוון ה'תרצ"ט (1939). חי כ-69 שנים. ציונו בחלקת החסידים לעדת הבבלים שבהר הזיתים.

אביו: ר' יצחק ברוך ממשפחת מוסא. **אמו**: הרבנית אסתר. **אשתו**: הרבנית פרחא. **בנו**: ר' משה. **בתו**: מרת רג'ינה. **מרבתינו**: אביו, ר' יצחק ברוך, ר' אלישע דנגור. **חברותא**: ר' חיים שאול הכהן דוויק. **מספרינו**: **יכף החיים** - על אורח חיים ויורה דעה (10 חלקים, עסק בחיבור זה קרוב לארבעים שנים!) **יחוקי חיים** - דרשות **יבאר מים חיים** - שו"ת **יחיים עד העולם** - דרשות **ייגל יעקב** - דרשות על פרשות השבוע **יקול יעקב** - הלכות סת"ם **יישמח ישראל** - דרשות **יבית יעקב** - דרשות **יעדות ביעקב** - דרשות לשבתות **יחפץ בחיים** - דרשות לאירועים **יקונטרס החלומות** - דברים שהתגלו בחלום (כ-1700! חזיונות שגילו לו מן השמיים).

בספר 'אבותינו סיפורו לנו' הובא סיפור מופלא על הגאון ר' יעקב חיים סופר זצ"ל, אשר קבע לימודו בעזרת הנשים של בית-הכנסת "שושנים לדוד", בו שכן תלמוד תורה הספרדי. וכשהחלה רעידת האדמה פרצו זעקות שבר. קם הרב מתלמודו, והורה לילדי התלמוד תורה לצאת מיד לרחוב. הוא עצמו עמד במרפסת ועקב אחר יציאתם, ולא שת ליבו לאזהרות החוזרות ונשנות של הסובבים אותו, **שהמבנה מסוכן והמרפסת עומדת לקרוס בכל רגע**. רק לאחר שהודיעו לו, שהבניין פונה מכל יושביו, פנה הרב לצאת, ושם גילה את הגאון הרב עובדיה יוסף שליט"א שהיה אז ילד רך, כאשר תקרת הישיבה נפלה עליו, ולא הייתה לו שום אפשרות לחלץ את עצמו, והגאון חילצו. לאחר מכן ירד לקומת הקרקע. אך דרכו רגליו על הקרקע, הזדעזע הבניין מאחוריו, המדרגות התפוררו, והגג התמוטט ברעש גדול ובענן אבק, והיה הדבר לעיני כל לפלא גדול!

להלן סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל ששמע את הסיפור מפי דודו, הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל: פעם אחת, בעל 'כף החיים' (שהיה מתלמידי רבנו יוסף חיים), ישב וכתב חידושי תורה, והנה באמצע הלילה הוא רואה את מלאך הממונה על הנשמות שבא ליטול את נשמתו. אמר לו בעל 'כף החיים': "הרי עוד לא סיימתי לכתוב את הספר 'כף החיים'!". אמר לו מלאך המוות: "יש גזרה על הציבור, והקב"ה רוצה לקחת צדיק אחד שיכפר על הדור".

אמר לו הגאון: "וכי אני צדיק?! תלך לרבי יחזקאל עזרא, המגיד הירושלמי, כי הוא צדיק גמור!". הלך מלאך המוות לחכם יחזקאל עזרא ואמר לו: "באתי לקחת את נשמתך, מכיוון שישנה גזרה, וצדיק מכפר על הדור, וחכם יעקב סופר שלח אותי אליך". אמר לו הרב עזרא: "תלך לחכם יצחק שרים, הוא צדיק שמגן על הדור, לך תיקח את נשמתו".

בבוקר נכנסו חכם יעקב סופר והרב עזרא לבית המדרש, והרב צדקה יושב במקומו. אמר הרב עזרא לרבי יעקב סופר: "למה שלחת לי אותו?". אמר לו: "מכיוון שאתה צדיק". אמר לו הרב: "מה עשית?". אמר לו: "שלחתי אותו לחכם יצחק שרים". וכן היה, שבאותו בוקר נפטר הרה"ג יצחק שרים, שהיה למדן גדול וחסיד.

עוד סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל המלמדנו על כוחם של רבותינו, ומעשה שהיה- כך היה: בבגדד היה גוי אחד שונא ישראל מובהק, ובכל הזדמנות, שהייתה לו, נהג לבזות את היהודים. פעם אחת, הרה"ג חכם סלמאן אליהו זצוק"ל בעל 'הכרם שלמה' (אביו של הרה"ג מרדכי אליהו), והרה"ג חכם יעקב סופר זצוק"ל בעל 'כף החיים', והרה"ג חכם יוסף עזרא זצוק"ל הלכו ברחוב ואותו גוי ראה אותם וקרא להם שיבואו. כאשר הגיעו אליו, **הראה להם, כיצד הוא בולע סכינים לתוך מעיו ומוציא אותם**, והיה עושה זאת על ידי כישוף, והוא החל ללגלג ל"ע על תורתנו הקדושה ולומר: "וכי בתורה שלכם יש דברים כאלו? אתם לא יכולים לעשות זאת!", והחל לבזות את הרבנים. עמדו הרבנים ואמרו "ויהי נועם" ומזמור "יושב בסתר", והנה הגוי לא הצליח להוציא את הסכינים שבלע, כיוון שהמזמור "יושב בסתר" נקרא שיר של פגעים ומבריח את השדים. והוא החל צועק: "הסכינים בבטן שלי, תוציאו אותם!". אמרו לו הרבנים "מה אתה רוצה מאתנו, וכי אנחנו הכנסנו לך אותם?". והוא החל לצעוק: "משה אמת ותורתו אמת, וכל דברי הרבנים אמת, וכל מה שעשיתי היה בשקר".

הגאון רבי יעקב חיים - באחד הימים בדרכו אל הכותל המערבי, ניגשה אליו אשה זקנה, והיא גוללה באוזניו, עד כמה גדולה מצוות גמילות חסדים ובזה אפשר להציל נפשות, וסיפרה, שהיה לה בן אחד כשהגיע לגיל שמונה שנים, וכבר ידע מאה ועשרים דפי גמרא! וחלה ל"ע במחלה שהייתה מחלה מצויה באותה תקופה. אך מאחר שלא היה להם כסף כדי לשלם לרופא, החליט בעלה למכור את ביתו ובכך יוכל לשלם לרופא.

לאחר שמכרו את הדירה, לקח בעלה שתי לירות ורץ לרופא לשלם לו, שירפא את בנו, כעס הרופא ונתן לו שתי סטירות לחי, ואמר לו: "עכשיו אתה נזכר לבוא אצלי? כבר אין תקנה!" ובאמת הילד לא התגבר על מחלתו ונפטר. אמרה לו: "תתאר לעצמך, אילו היה אז גמ"ח היו ממחרים מקודם ללכת לרופא, ואז הילד היה חי, ואם היה ממשיך לגדול, מי יודע איזה גאון היה יוצא הילד הזה".

הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ה (1805). מסופר כשבאה אימו אל הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימינוב, ולקחה עמה את בנה שהיה אז בן ג' שנים, כשניגש אל הרה"ק נענה הצדיק בהשתוממות: **"של מי הילד הזה? הלא הוא יהיה לאור עולם!"** ויקחהו על ברכיו ויברכהו. **גאון בנגלה ובנסתר**. בקי בש"ס, מדרשי רז"ל, מכילתא, ספרא, ספרי, זוה"ק, כתיב האריז"ל. חסיד גדול בקדושתו ופרישותו. עניו. **בעל רוח-הקודש**. **רבים פנו אליו ונושעו**. משנת ה'תרט"ו (1855) החל לשמש בפועל כאדמו"ר בזידיטשוב. נפטר ב-ט' סיון ה'תרל"ג (1873). חי כ-68 שנים.

אביו: ר' ישכר בעריש. **אמו:** מרת עטיא. **בתו:** מרת סאשע רייזל. **בניו:** כולם שימשו באדמו"רות: ר' אלכסנדר סנדר יום טוב ליפא (ממלא מקום אביו. חתן ר' לייבוש יאלעס), ר' שלמה יעקב (האדמו"ר השישי מזידיטשוב), ר' ישכר בעריש (מלודינה. חתן ר' אברהם מסטרטין), ר' אליהו (חתן ר' יהודה לייביש ערליך, רבה של ראזלה), רבי מנחם מנדל (חתן ר' חיים אברהם ממיקוליבי). **מתלמידיו:** ר' מאיר יוסף ויס (ה"אמרי יוסף" מספינקא). **מרבותיו:** ר' יהודה צבי מראזלא, ר' מנחם מנדל מרימינוב, ר' אורי מסטרעליסק, ר' יהודה צבי מסטרעטין, ר' שמעון מיערוסלאוו, ר' מאיר מפרימישלאן, ר' צבי הירש מזידיטשוב. **מספריו:** **פירוש מהרי"א** - על מדרש רבה וילקוט שמעוני **ליקוטי תורה וש"ס** - על התורה **פאר יצחק** - תולדות הצדיק וסיפורים אודותיו.

פ עם אחת היה יהודי אחד שהחזיק בית-מרזח לפרנסתו. באחד הימים השתכר ערל אחד עד לשכרותו של לוט ממש, ובעת שכל הערלים הלכו כבר לביתם, נשאר זה הערל בבית-המרזח ולא רצה לפנות את המקום, ומפני שהייתה כבר השעה מאוחרת מאוד, רצה בעה"ב להיפטר כבר ממנו, אבל הגוי דרש עוד ועוד משקה, ובעה"ב סירב לתת לו, **עד שהגוי הרים את ידיו על היהודי והחזיר לו בעה"ב דחיפה חזקה ונפל על הרצפה ונחבט ראשו, ואשר שכב לא יוסף לקום, וראה הבעה"ב שרוח חיים אין בו.**

כשראה הבעה"ב את צרתו שנקלע בה, לקחו והטמינו במרתף ביתו, וחבש את סוסו ורץ לבית הצדיק הרה"ק בזידיטשוב לשיח לפניו צרתו אשר קרהו. כשנכנס אל הרה"ק וסיפר לו האסון, אשר קרה בתוך ביתו, ציווה עליו הרה"ק לאמור: "שוב אל ביתך ותרד אל המרתף ותלחוש באזני השיכור ההוא וכה תאמר לו: **הרבי מזידיטשוב פקד עליך שתקום ותלך לביתך!**" חיש מהר חזר הבעה"ב לביתו ועשה כמצוות הרה"ק ולחש כך לאזני הגוי הפגר. ויקם השיכור על רגליו והלך לביתו ועלה על מיטתו ושם שוב לא קם, ואיש לא ידע מהנעשה עליו במשך הימים האלו שהיה במרתפו, ומתוך כך נושע זה היהודי.

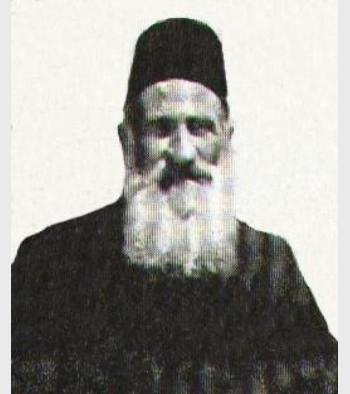
על שקידתו בתורה המופלאה העיד, כי זה חמישים וארבע שנים רצופים לא עבר עליו חצות לילה בשינה (חוץ מחמת אונס גדול), ולפי החשבון היה זאת מעת היותו בן 14 שנים, והיה עוסק בתורה ובעבודה כל הלילה, והיה לומד בעמידה. **ובחורף נבקעו ציפורני ידיו מן הקור, ששרר בביתו.** אולם כל המניעות הללו לא עשו עליו שום רושם, והוא היה עוסק בתורה ובעבודה בכל לילה ולילה.

הרה"ק היה מהמיוחדים בדורו בעניין החסד, והשיא יתומים ויתומות רבים, ואמר לפני פטירתו, שאינו יודע אם עשה מעשים טובים בחייו, **אלא העובדה שהשיא ארבעים יתומים! וכמו כן ידוע שבכל עת שעשה נישואין לאחד מבניו- השיא גם יתומה ונתן להם נדן ומזונות על שולחנו.** פעם אחת בא אליו בן טובים, שבגדו בלה מזוקן, וכשהבחין הרה"ק בדבר, **פשט מיד את לבושו מעליו ונתנו לו, ואח"כ כשבא אליו אחד מבניו ומצאווה יושב בטלית קטן בלי בגד העליון, והתפלא על המחזה, עד שנודע לו סיבת הדבר שנתנו לאותו עני.**

באחת מנסיעותיו של הרה"ק ר' יוסף מאיר וייס, (ה'אמרי יוסף' מספינקא) לר' יצחק, ביקשה ממנו אשה אחת שנתקע לה עצם בגרונה **ולא יכלה לא להקיא ולא לבלוע אותה, וביקשה שיזכיר אותה אצל רבינו.** אבל מכיוון שמוחו של ה'אמרי יוסף' היה עסוק בתורה בנגלה ובנסתר שכח לגמרי ממנה, וכשבא לזידיטשוב נכנס לביהמ"ד והתעמק בספר. כאשר הרגיש הרה"ק שר' יוסף הגיע, נכנס לביהמ"ד ואמר לו: "יוסף מאיר! היכן אהבת ישראל?! **אומנם האשה נושעה כבר, כי בשעה שהזכירה עצמה אצלך, שתמסור את שמה, כבר נושעה!**"

בימי אברכותו באחד מימי החורף הקשים הזדמו רבינו מיקוליטשין, והתאכסן בבית בעה"ב אחד בשם ר' זעליג. רבינו ישב שם כל הלילה ועסק בתורה, ובאשמורת הבוקר ראה שקם בעה"ב והכין לדרך פעמיו, וכששמע שהוא נוסע לארץ הגר (אונגארן), ביקש ממנו שיקח אותו עימו בעגלה, ונעתר לו. אבל מכיוון שהעגלה הייתה קטנה, נשאר לרבינו מקום לשבת רק מאחורי העגלה. ר' זעליג ומשרתיו התעטפו בבגדים חמים, אבל לצדיק היה רק מטפחת צמר שכרכה על צווארו. לקח גמרא מתרמילו והתעסק בתלמודו. כך נסעו מספר שעות. פתאום הבחין הבעה"ב כי לא נשמע קול הלימוד, והלך לבדוק מדוע. **הצדיק התעלף מקיפאון וקור.** האישה האיץ בסוסיו עד שהגיע לבית כפרי והורידו את גופו הקפוא לבית, וטיפלו בו שעות עד שהתחמם והקיץ לתחיה, ונשאר שם הרה"ק עד יעבור קור, ונפטר ממנו בשלום.

אחרי שנים רבות ממעשה הזה, אותו ר' זעליג נעשה מוכר מכס הדרך של הממשלה. ופעם אחת העיז בעל עגלה אחד את פניו נגדו, וכעס ר' זעליג והיכה את הבעל עגלה מכה על ראשו, **והלה נפל כפגר מת.** כשראה זאת, נבהל וברח לארץ הגר (אונגארן), ויהי נע ונד בארץ ההיא מספר חודשים מכיוון שהיה ירא לשוב לביתו כי פחד מהמשפט. פעם אמרו לו מכיריו: "הלא בארצך יושב צדיק כביר שמושיע רבים מבני ישראל, הרבי מזידיטשוב, אולי תלך אצלו ותספר לו אסונך אשר קרה?". שמע ר' זעליג לעצתם ונסע בשיירה של חסידים שנסעו אז לשבת לזידיטשוב, ובבואם לקבל שלום מהרה"ק, הכירו הצדיק מיד ונתן לו שלום בפנים צוהלות, **וקרא אותו בשמו ובשם מקומו, והזכיר לו הרה"ק את המעשה מאברך אחד, שנסע אתו לארץ הגר וקפא בדרך והצילו ממוות,** ודע לך שאני הנני אותו אברך שהצלת!". וכשרצה להזכיר עצמו על האסון, שהיה לו עם הבעל עגלה, אמר לו הרה"ק: "על זה נדבר אחרי השבת", ואחרי השבת אמר לו: **"שוב לביתך ולמשמרתך לגבות המכס כבתחילה, כי כבר נשכח העניין, והצרה נשכחה."** ואכן כך היה

המקובל הרב עזרא הררי רפול זצ"ל - נולד ב-כ"ד באב ה'תרי"ז (1857) בחאלב (ארם צובא) שבסוריה. את ראשית חינוכו קיבל בת"ת ובישיבות שבעיר. בשנת ה'תרמ"ח (1888) בהיותו כבן שלושים-ושתיים שנים עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים והיה מתלמידי ישיבת המקובלים 'בית א-ל'. כשתלמיד חכם נכנס לביתו היה ניתר ממקומו וקם מלוא קומתו ומחבקו ומנשקו כספר-תורה, וכל זה מענוותנותו היתירה ויראתו הקודמת לחכמתו. שקדן גדול היה בתורה, ולא איבד אף רגע לבטלה, עשה לילות כימים בעסק התורה, ובקומו בעוד לילה לעריכת תיקון-חצות. בשנת ה'תרס"ג (1903) נוסדה בשכונת הבוכרים ישיבת 'רחובות הנהר' ע"י ר' חיים שאול דוויק הכהן בסיועו של הנדיב ר' נסים נחום מטריפולי. רבינו קבע שם את מקומו עם גדולי המקובלים והמכוונים. **על ידיעותיו בנסתר העיד עליו המקובל הצדיק ר' מרדכי שרעבי זצוק"ל, כי רבינו היה מעמודי הקבלה של הדור שעבר.**

לאחר מכן התמנה כגבאי עדת בני אר"ץ. פעל רבות לארגון 'ועד עדת אר"ץ' בירושלים וסייע רבות בעיקר לעמלי התורה. בעזרתו נבנו מספר בתים בשכונת רוממה. הרנין לב אלמנות שביקרו אצלו לסידור ענייניהם, והקדיש זמן רב עבורם. רבים השיב מעוון והחזירים בתשובה ע"י תוכחתו העמוקה, שיצאה מן הלב. ברח מן הכבוד והשררה ונחבא אל הכלים.

בשנת ה'תרס"ז (1907) ייסד את ישיבת 'אוהל מועד' יחד עם ר' אליהו בכור חזן (רבה של אלכסנדריה ומח"ס שו"ת תעלומות לב). הם העמידו בראשה את ר' שלמה לניאדו כאשר רבינו כיהן כמשגיח ומנהל והנהיג שיעור מוסר יומי בישיבה. בשנת ה'תרע"ד (1914) פרצה מלחמת העולם הראשונה והישיבה נסגרה. בשנת ה'תע"ח (1918) פתח את ישיבת 'בית יוסף', ודאג לתמיכה חודשית עבור התלמידים. בשנת ה'תר"פ (1920) ייסד את תלמוד תורה 'מגן דוד', שנוהל ע"י בנו ר' אהרון. באותה שנה מונה רבינו לחבר בוועד המרכזי של ישיבת 'תפארת ירושלים' לעדה הספרדית בירושלים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) העביר את תלמידיו לישיבת 'פורת יוסף' ונטל על עצמו לסייע בגיוס כספים למענה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) נמנה בין חברי בית הדין לעדת אר"ץ בירושלים (יחד עם ר' אברהם עדס ור' יוסף ידיד הלוי). רבינו סבל יסורים קשים בימי חייו ובפרט בשנותיו האחרונות. נפטר ב-י' בסיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-80 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יוסף (ידוע כרודף צדקה וחסד). **סבא (מצד האב):** ר' ישעיה (נצר למשפחה שמוצאה ממגורשי ספרד). **אימו:** מרת סנבול. **אשתו:** מרת שמחה (בת האיש הכשר ה"ה אהרן ביג'ל ז"ל). **מרבתי:** ר' יעקב שאול הכהן דוויק (מח"ס 'דרך אמונה' וראש הרבנים בארם צובא- בלימוד הפשט), ר' חיים שאול הכהן דוויק (תורת הקבלה), ר' חיים מרדכי לבטון, ר' מרדכי עבאדי, ר' ניסים הררי רפול (דודו, מח"ס עלי נהר). **מתלמידיו:** ר' נסים ב"ר יעקב לופס. **ילדיו:** ר' אהרון (חבר ביה"ד הרבני בתל-אביב הרביץ תורה ואף כיתת את רגליו לטובת עניי ירושלים), המקובל ר' אברהם נסים מרדכי (מראשי ישיבת 'פורת יוסף' ומח"ס 'אמרי אברהם'), ר' שלום, ר' אליהו (תמך בקביעות בנזקקים ובפרט באלמנות ויתומים), ר' דוד. **מחותניו:** ר' אברהם חיים עדס (רבינו היה מחותנו פעמיים- בנו ר' אהרון התחתן עם בתו של ר' אברהם, ובתו מרת אסתר חיה נישאה לר' יעקב חי עדס), המקובל ר' עזרא חוצני הלוי (מרבני פורת יוסף, נישא למרת שרה). **מספריו:** **יהיין עזרא**- מוסר ודרושים.

במלחמת העולם הראשונה הייתה חרפת רעב מנת חלקם של רבים. דמותו של רבינו שילבה תורה וחסד יחד. רבינו שקד על התורה הקדושה בכל רגע פנוי, גם מן החסד לא נטה ידו, תמיד דאג בכל הונו ואונו לעניי העיר. הן בעזרה כלכלית, והן בכל דבר, היכול לעזור ולשמח יהודי מר נפש. באותה העת ידיו של רבינו היו עמוסות לעייפה בארגון משלוח מזון לתושבי העיר האומללים. אולם בעיניו של אחד מתושבי העיר, איש מריר ברוחו, לא מצאו חן פעולותיו של הצדיק, והלה הרבה להתריס כנגד הרב בקללות ובחירופים. **הלה עוד הגדיל לעשות, ובכל פעם שראה את רבינו היה מחרפו ומגדפו ומבזהו לעין כל. אולם, הצדיק מעולם לא ענה לו.**

אולם לא לעולם חוסן ומשמים תבעו את עלבונו של הרב ומזלו של אותו אדם התהפך, והוא ירד מנכסיו ולאחר תקופה קצרה מצא את עצמו נזקק לחסדיו של... רבינו. בתחילה סירב לגשת אל הצדיק, שכן מדוע ייעתר לו הרב בשל מעשיו הנלוזים אולם כשכלו כל הקיצין, והוא לא מצא שום מוצא אחר, עלה ברגליים כבדות ונקש קלות על דלתו של רבינו. עיניו של הצדיק אורו למראה האיש והרב קם מלא קומתו וקבלו בסבר פנים יפות כאילו הוא ידיו מנעורים, הרב שלא כדרך העולם הושיבו על ידו בחיבה ואף **ביקש מרעייתו, שתכין כוס קפה ותגיח לאורח החשוב.**

הלה תינה באוזני רבינו את הצרה אליה הוא נקלע ורבינו הגיש את מלא עזרתו לאיש שציערו וחרפו. לאחר שהלך האיש, שאלה אשתו בתמיחה: "יודעת אני שאיש זה מקלל ומחרף אותך ונוהג בך בקלות ראש, כשאמרת לי להביא לו קפה, רעדו ידיי, לא הבנתי מדוע עזרת לו. אדם אחר היה מצווה לגרשו ולסלקו מביתו". ענה לה רבינו:

"כבר מספר שנים שאני עובד על עצמי במידת הענווה. כאשר הבחנתי היום, כי איני חש שנאה כלפי אותו איש בגין מעשיו, שמחה עצומה מילאה את ליבי ולא חשתי במאומה." (מעובד מתוך 'סיפורים מגדולי הדורות' על משניות ומתוך הספר 'מעשיהם של חכמי הספרדים' ומספר 'עונג שבת מנוחת נדבה').

כידוע, סבל רבינו רבות ממחלה באחרית ימיו, ובשל כך היה מרותק למיטתו. כאשר נפטר חברו וידיד נעוריו המקובל הגאון ר' חיים שאול דוויק הכהן (הידוע בכינויו השד"ה), הסתירו בני משפחתו ממנו ידיעה זו כדי לא לצערנו. בכל פעם כשהיה שואל ומתעניין בשלומו של חברו לא העזו לספר לו את האמת ולא ענו לו מאומה. לפתע פנה אליהם ואמר להם: "מדוע אתם מעלימים ממני את האמת? והרי רבי שאול בא אליי בחלום וגילה לי, שהוא כבר עלה לשמים". (סיפר בנו ר' דוד וכן הובא בספר 'לקדושים אשר בארץ')

הגאון הצדיק הדיין נסים רביבו זצ"ל- נולד בשנת ה'תש"ו (1946) בקזבלנקה שבמרוקו. נקרא על שם סבו מצד אימו (ר' נסים גבאי). בצעירותו למד בביה"ס 'אם-הבנים'. כשהגיע לגיל בר-מצווה החל ללמוד בישיבת 'נוה שלום'. בילדותו ניכרו בו כישרונותיו הנעלים והוא חיפש מקום בו יוכל להתקדם בדרך העולה בית א-ל. בשאיפותיו העצמיות למד הלכות שחיטה ובהיותו כבן חמש עשרה שנים בלבד נסמך להוראה מהרב הגאון שלום משאש (שימש כרבה הראשי של קזבלנקה).

בלט בחריפות ובעמקות, בזיכרון מיוחד וישן כשעה עד שעתים ביממה! בעידוד רבו נסע לישיבת סנדרלנד באנגליה ולמד בשקידה וביגיעה עצומה, לעיתים במשך שבעים ושתיים שעות ברציפות, עד שהיה מגיע לאפיסת כוחות ממש ובשל חולשתו העצומה היה ראש הישיבה (הגאון ר' שמאי צאהן) מסייע לו בהנחת תפילין.

כשהיה בן שש-עשרה שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. בנוסף ראש הישיבה היה לומד עימו מדי יום בקביעות במשך ארבע שעות בחברותא ולא העביר שיעור לתלמידי הישיבה טרם ליבן את השיעור עם רבינו. כונה ה'חזון-אי"ש הקטן' היות והיה בקי עצום בתורת ה'חזון אי"ש' ובספריו. בשנת ה'תשל"ג (1972) החל ללמוד בישיבת לייקווד בארה"ב **ושם קנה לו שם כעילוי של הישיבה וכונה בפי חבריו 'רב נסים גאון'**. לאחר נישואיו נשאר בישיבה ועמד בראש חבורה שמנתה כשלוש מאות אברכים! **התפרסם כגאון עצום, חריף ומעמיק ובקיא בסוגיות הש"ס על מפרשיהן הראשונים וגדולי האחרונים, והיה בקי ממש בע"פ בחיבורי גדולי המפרשים עד לספרי ראשי הישיבות הליטאיות- ספרי הגאון ר' שמעון שקאפ, ובספרי הגאון רבי חיים איצ'קוביץ מבריסק ובקובץ שיעורים וחיבורים נוספים.**

בשנת ה'תשמ"ב (1981) החל לכהן כאב"ד במרסיי ואח"כ בפאריז שבצרפת. עמל הרבה להעמיד את הדת על תילה. עסק בלימוד התורה יומם ולילה, התכתב עם גאונים גדולי עולם בענייני הלכה. הוזמן לכנסים כדי להרצות בהלכה ובכל מקום השאיר רושם של גדלות מחד וענווה מאידך. **היה פשוט במלבושו ונעדר לחלוטין כל גינונים ויוהרא. כיתת את רגליו על מנת לקבץ נדבות לגלמודים ואלמנות. העמיד תלמידים רבים. נפטר בי"א סיוון ה'תשס"ד (2004). חי כ-58 שנים. ציונו בירושלים. הספידוהו מן הרב עובדיה יוסף זצ"ל והרבנים הראשיים לישראל- הרב משה עמאר והרב אליהו בקשי דורון, הרב דוד יוסף ור' יוסף סטרנק (רבה הראשי של צרפת).**

סבא (מצד אימו): ר' נסים גבאי. **אימו:** מרת סוליקה. **אשתו:** מרת דולי. **מרבותיו:** ר' שמאי צאהן, ר' מאיר אלבז.

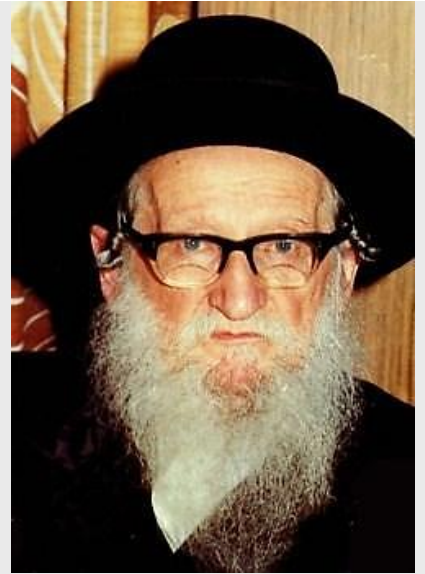
○ יפר הגאון ר' רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שבהספד על רבינו, נשא דברים הרשל"צ הגאון ר' שלמה עמאר, וסיפר על גאון מופלא שחי בדור הקודם במרוקו בשם רבי אליעזר די אבילה זצוק"ל, שבצעירותו התקשה מאוד בדברי המהרש"א והצטער על זה צער רב, ולא יכל לישון מרוב צער. ולכן המשיך לעמול גם בלילה על דברי המהרש"א, פתאום נכנס לבית המדרש אדם, ושאל אותו מדוע הוא נראה עצוב. ר' אליעזר השיב, שמתקשה בקושיא זו על דברי המהרש"א, ואינו מוצא מנוח לנפשו. אותו אדם התחיל לפלפל עימו בדברי המהרש"א, עד שישיב את הקושיא בהירות, ומיד נעלם. כך סיפר הראשון לציון, ובכך רצה להראות את הסייעתא דשמיא, שיש למי שעמל בתורה.

לאחר ההספד, ניגש אל הרב עמאר שליט"א, יהודי שהיה מבני משפחתו של רבי נסים, ושמו כמדומה הרב קקון, שהוא זכה ללמד את רבי נסים בצעירותו. הוא סיפר שרבי נסים סיפר לו, שכאשר היה בחור בישיבה הקדושה בסנדרלנד באחת הפעמים התקשה בדברי מהרש"א, ודבר זה היסב לו צער עצום ונשאר ער בלילה כדי לנסות להבין את המהרש"א. והנה נכנס אדם לבית המדרש. דבר זה היה דבר שבשגרה ש'משולחים' ושאר אורחים היו מבקרים בבית המדרש גם במשך הלילה. והתחיל לפלפל עם רבינו, עד שהגיעו למהרש"א שהתקשה בו, ותוך כדי הדברים ישב לו את הקושיא בהירות. רבינו התפעל מהתירוץ הנפלא, ועמד לשאול את היהודי לשמו, אלא שמיד הוא נעלם. רבינו ביקש מהרב קקון שלא יספר זאת לאף אדם, ומספר לו זאת כי חייב להוציא את המעשה הזה מליבו. **הנה רואים אנו את אותו מעשה מופלא במרחק של דור, שמי שעמל בתורה וממית עצמו עליה, זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.**

בגירסה אחרת מסופר כי בהיות רבינו כבן 16 שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה הגאון ר' שמאי צאהן להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. רבינו שקד על הכנת החומר בצורה יסודית ומעמיקה אולם התקשה בהבנת דברי המהרש"א על הסוגיה אותה הכין. לאחר שניסה שוב ושוב ולא הצליח לרדת לחקר העניין, החל לבכות. לפתע נפתחה הדלת וזקן נשוא פנים נכנס לביה"מ ושאלו לפשר בכיו. רבינו ענה, שהוא צריך להכין שיעור כללי ואינו מצליח להבין את דברי המהרש"א על הסוגיה. הזקן הציע ללמוד יחד עימו ולאחר דקות ספורות של לימוד דברי המהרש"א הובנו לאשורם. רבינו רצה להודות לאותו אדם, אך הוא נעלם. באותו לילה הופיע הזקן בחלומו של רבינו ולשאלתו מי הוא ומדוע נעלם ענה **כי הוא המהרש"א, והוא נשלח מהשמיים להסביר לו את דבריו על הסוגיה אותה הכין.**

עוד סיפר הגאון ר' דוד חנניה פינטו שליט"א: "הייתה לנו הזכות ללמוד איתו כמה שנים בישיבת סנדרלנד. הוא היה האריה והמנהיג של החבורה. כל הרבנים היו מכבדים אותו ומעריכים ידיעותיו בתורה. היינו יודעים שהוא נולד בשביל להיות גדול בתורה, אבל היה כל כך עניו וצנוע. וכן כשהיינו צעירים היינו מחפשים את מורנו זצ"ל, ידענו תמיד איפה למצוא אותו. יום, לילה, חגים, תמיד הוא היה בבית המדרש מוסתר מאחורי הספרים, שם היה לומד בלי הפסקה. היה שמח בחלקו וקיבל יסורים באהבה. כשאשתו הרבנית הייתה חולה, היה לומד יותר בהתמדה, כדי שבזכות תורתו תקום ממחלתה. ובאמת ה' ענה לתפילותיו וברחמנותו שלח לה רפואה".

הגאון הרב יצחק יעקב וייס זצ"ל - נולד בשנת ה'תרס"ב (1901) בעיירה דולינה שבחבל גליציה (הונגריה). בצעירותו התפרסם כעילוי וקיבל סמיכה "יורה יורה" בגיל 16 ובגיל 19 קיבל סמיכת "ידין ידין". בשנת ה'תרפ"ט (1929) לאחר נישואיו בזיווג ראשון עבר לעיר חותנו וצורף כדין בבית הדין לצד חמיו הגאון ר' פינחס צימבויים. בזמן השואה הארורה בתחילה התחבא בקלויזנבורג בבית ידידו יהודה הורביץ בהמשך הועסק בעבודת כפיה בהונגריה על ידי הנאצים וניצל עם בנו מן התופת בניסי ניסים.

עם סיום המלחמה חזר לגרוסוודיין (כדי לבדוק אם ימצא את כתבי היד הרבים שלו ושל חותנו) ובראותו את מצב הקהילה החליט להישאר ולשמש להם כרב. (באותה תקופה היו שם כחמש מאות עגונות! ורבינו לאחר מאמצים עילאיים הצליח להתיר כמאתיים נשים מכבלי עגונותם!). שם ייסד ישיבה בשם 'בית פנחס' על שם חמו שנספה בשואה. בשנת ה'תש"ח (1948), בעצת הרב מטשיבין, עבר לאנגליה וזאת לאחר שהקומוניסטים השתלטו על גרמניה. מונה לאב בית דין במנצ'סטר ובשנים אלו התפרסם כפוסק. הקים את הכולל הראשון במנצ'סטר, 'כולל הרבנים' והסמיך רבנים רבים.

בשנת ה'תשל"ל (1970) לאחר פטירת ראב"ד של העדה החרדית הגאון ר' פנחס אפשטיין עלה לירושלים. בתחילה כיהן כסגנו של הראב"ד הרב דוד יונגרייז, ועם פטירתו בשנת ה'תשל"ב (1971) כיהן כראב"ד תחתיו. בשנת ה'תשל"ט (1979), עם פטירתו של ר' יואל טייטלבוים התמנה לגאב"ד תחתיו. **מגדולי הפוסקים בהלכה. גילה בקיאות גדולה בכל החידושים הטכנולוגיים שדרשו התייחסות הלכתית. גאון.** נפטר בי"א סיוון ה'תשמ"ט (1989). ציונו בהר-הזיתים. חי כ-88 שנים. על שמו נקרא רחוב 'מנחת יצחק' וכן קריית 'מנחת יצחק' הממוקמת בשכונת אחוזת ברקפלד במודיעין עילית, וכן על שמו נקראת ישיבת 'מנחת יצחק' הממוקמת בבני-ברק, אותה פתח ר' דוד הירש שלזינגר.

אביו: ר' יוסף יהודה (שימש כדיין בעיר והיה חסיד זידיטשוב). **אמו:** מרת יוכבד בבטשי. **נשותיו:** מרת לאלטע רבקה לאה (זיווג ראשון - בת ר' פנחס צימבויים, רבה של גרוסוודיין), בת ר' חיים דוד מווסלוי (זיווג שני - נישא בשנת ה'תש"ו 1945). מרת מרים (זיווג שלישי - בת ר' חיים מאיר הגר, גרושתו של רבי יהודה הורוויץ מדז'יקוב). **בנו:** היחיד, ר' ישכר דב בעריש (שנולד לו מאשתו הראשונה. חתן ר' מרדכי יעקב ברייש, בעל ה"חלקת יעקב"). **חברותא:** ר' יהודה הורביץ מדז'יקוב (למד עימו כשש שעות מדי יום). **מרבותיו:** אביו, ר' יוסף יהודה (בנו מעיד כי אביו למד חברותא עם סבו מדי לילה במשך שש שעות), ר' ישראל הגר מויד'ניץ (בעל 'אהבת ישראל').

מספריו: **ישו"ת מנחת יצחק** (עשרה כרכים) **יקונטרס דברי חפץ** - דרשות לאירועים **ישו"ת דברי יצחק מנחת יצחק** - על התורה (שני כרכים). בימי בחרותו פרסם מדברי תורתו בכתבי עת תורניים, בהם "הבאר", "בית ועד לחכמים", "גפן פוריה", "לקט שושנה" ו"תל תלפיות".

רבינו, נישא בשלושה זיווגים, במשך שנות חייו, בזיווג ראשון נישא עוד קודם המלחמה, ומעשה שהיה - כך היה: שדכן אחד הציע עבורו שידוך והרבה להלל ולשבח את הכלה המדוברת ולאחר הפצרות רבות הסכימה אם רבינו לנישואי בנה, **אולם התנתה את ההסכם הסופי בראייתה ובראיית והחתן את המדוברת.** בהתקרב מועד הנישואין, נסעו כל בני משפחתו אל עיר מגורי הכלה, לערוך שם את שמחת הנישואין.

לאחר שעות רבות, כשהגיעו ואימו ראתה את הכלה, נבהלה מאד, כי ראתה, **שמדובר בבעלת מום.** מיד גמרה האם אומר לבטל את השידוך (וכפי שהיתנו בתחילה את ההסכם, מותר היה להם לבטל את השידוך), כי מדובר בשידוכי טעות על ידי שליח, שהשדכן למעשה קלקל ולא סיפר על מום הכלה המיועדת.

אמרה לו אימו: "יצחק'ל, בוא נברח ונמלט על נפשנו, כי אין רצוני, שתחיה עם בעלת מום כזה", אמר לה רבינו: "אל לנו לבטל חלילה את קשרי השידוכין, אף שעל פי ההלכה הרשות בידינו לעשות כן, אך, איככה נוכל לבזות נערה זו, שכבר מכינה עצמה לנישואיה זה מכבר, ועתה היא תתבייש!". ואכן נשאר שם ונשאה באומרו: "אף אם אצטרך לאחר מכן לגרש אותה, מכל מקום בזו העת נערוך את הנישואין, ואם נאלץ לגרש אותה, נעשה כן בלית ברירה, אבל הס מלהזכיר - לביישה עתה".

אחר כשנה מנישואיהם נולד לו מאשה זו בנו הגה"ח ר' בעריש שליט"א, לאחר כמה שנים פרצה המלחמה הנוראה והיא נספתה על קידוש ה'. ולאחר המלחמה נישא ה'מנחת יצחק' תחילה לבתו של הרה"ק ר' חיים דוד מוואסלוי זיע"א, ולאחר מכן לבתו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מויד'ניץ הגאון רבי חיים מאיר הגר זיע"א, אך לא היה לו מהם זש"ק.

כשסיפר ה'מנחת יצחק' סיפור זה נענה ואמר: "לאחר כמה שנים מנישואי הראשונים, התברר, שכלל לא היה מציאות שהיה לי זש"ק, ועל פי דרך הטבע הייתי צריך להישאר ערירי. וברור לי ללא כל ספק, שזכיתי לבן זה מזיווגי הראשון (וממנו נבנו דורות יראים ושלמים), רק כשכר על כך שלא גרמתי לבייש נערה מישראל!".

המקובל הרב שלמה זלמן בלוך זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בברנוביץ. בגיל חמש-עשרה התחיל ללמוד בישיבת נוברהרדוק. בהמשך עבר לראדין. שם נעשה למקורבו ותלמידו של מרן 'החפץ חיים' ואף למד איתו בחברותא. רבינו נמנה עם המניין שנשלח בידי מרן 'החפץ חיים' למשימות שונות שהצריכו 'תפילת צדיקים'. לאחר נישואיו המשיך ללמוד זמן קצר בראדין. בהמשך עבר ללמוד בכולל הפרושים באיישישוק. שם נסמך לרבנות בידי רב העיר, הגאון ר' יוסף זונדל הוטנר.

בשנת ה'תרע"א כשהיה כבן 25 שנים עבר ללמוד בוויילנה. שם למד כחמש שנים. נסמך לרבנות ע"י המו"צ ר' חיים סגלוביץ (מח"ס 'מקור חיים'). בשנת ה'תרע"ז (1917) שרר רעב בוויילנה בגלל מלחמת העולם הראשונה ורבינו עבר לקלם. בשנת ה'תרפ"ה (1925) יצא מברלין וביקש להגיע לארץ. לכן היה צריך לקחת את הרכבת בקאוונא. רבינו איחר לרכבת והיה בצער גדול מכיוון שחשש שאם לא יגיע לברלין בזמן, עלול לאחר את האוניה שאמורה להפליג לארץ ישראל. בערב הצליח להגיע לרכבת, ואז נודע לו כי הרכבת הקודמת, שהיה אמור לעלות עליה, עלתה על מוקש. נהרגו כחמישים אנשים ונפצעו רבים.

עלה לארץ והשתקע בירושלים. סירב לקבל משרות תורניות והתמיד בלימודיו ותפילותיו. התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו. גם החזון אי"ש הפנה אליו אנשים לברכה. מקובל. ענוותן. שמח על כל בשורה טובה שבישרו לו. הירבה בסיגופים ותעניות. כאשר ישן בלילה על מזרון ברצפה במשך חודש אב עד תשעה באב. נפטר ב-י"א סיוון ה'תשל"ו (1976). חי כ-90 שנים. אלפי אנשים ליוו את מיטתו. כאשר הוציאו את מיטתו מ'שערי צדק', התחיל לרדת גשם למרות שהיה חודש סיוון. כאשר ההלווייה הגיעה לבת-הכנסת 'זיכרון משה', נראתה הקשת בענן. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אליעזר. **אשתו:** מרת חנה אסתר (בת ר' אברהם חיים ארונביץ). **ילדים:** אין. **מרבתי:** הגאונים הצדיקים ר' יוסף יוזל הורביץ ('הסבא מנוברהרדוק'), ר' יחיאל מיכל אפשטיין (רבה של נוברהרדוק), ר' ישראל מאיר הכהן מראדין ('החפץ חיים'), המקובל ר' שלמה אלישיב (ה'לשם שבו ואחלמה'), המקובל ר' שמעון הורביץ (מישיבת שערי שמיים). **חברותו:** ר' סלמאן (רבה של חרקוב), ר' זליג ברוורמאן, ר' אלתר הלר, ר' אלחנן יעקובוביץ (כתב ביאור על 'שערי צדק'). **מספריו:** **הצדיק ר' שלמה** - ביוגרפיה על הצדיק.

במוצש"ק אחד, בחור בא אל רבינו להתברך, מכיוון שהלך לשידוך. רבינו כמוכן בירכו בכל ליבו כדרכו. כאשר יצא, רבי שלמה אמר לזה שהיה לומד איתו: "איני מבין למה באים כאן לברכה. מסתמא, באים לכל הזקנים". כך האמין בתמימות כל שנותיו, אפילו כאשר אנשים רבים פנו אליו וביקשו את ברכתו.

פעם אחת ר' אלתר אמר לרבינו: מרן 'החפץ חיים' שלח אליו, כדי שיתפלל על אנשים עם צרות ובעיות. הצדיק השיב: "איך יתכן דבר כזה, הרי הוא ידע באמת מי אני, ואיך יתכן ששלח אלי אנשים!?"

ר' אשר סיפר: רבינו היה מקבל בדואר מכתבים, שמכילים קבלות על תרומות בסכומים גדולים משיבות ומוסדות. לא הבנתי מאין היה לו סכומים גדולים לתרום. גם לא ראיתי שהוא שלח בדואר תרומות. לאחר זמן נודע לי, כי רבינו קבע מזמן עם יהודי ירא וחרד שעבד בדואר, שכאשר יגיע הצ'ק שלו מביטוח לאומי, הוא לא יעביר אליו את הצ'ק, אלא יפרע אותו ויחלק את כל הכסף לפי רשימה שרבינו נתן לו.

ר' אלתר סיפר: "פעם הראיתי לו את תמונתו לראות מה יגיד. רבינו אמר שהאדם בתמונה נראה חשוב, ולא ידע כי מדובר בתמונה שלו. אחרי שסיפרו לו שזה הוא, ביטל את הבחנתו.

לאחר שרבינו קיבל שיתוק, לא היה יכול לזוז כמעט בכלל וכוח הדיבור ניטל ממנו כמעט לגמרי. לאחר הפעם ראשונה שהתרפא, שאלתו הראשונה לר' אשר הייתה: "הצרה שאז סיפרת לי, מה התחדש בעניין? האם נושעת?"

ר' אלתר סיפר: זכיתי להצטרף לרבינו כשהלך לנחם את רבי שמחה זיסל לופיאן. הוא ישב באבילות על אביו, הגה"צ רבי אליהו לופיאן. כרבינו שעמד בפתח החדר שבו האבל ישב, האבל שאל: "מי זה?". כאשר אמרו לו כי זה הצדיק רבי שלמה בלוך, נרתע לאחוריו (כמדומני אף קפץ ממקומו) ולא נרגע עד שעבר זמן מה וחזר ואמר מספר פעמים: "באמת זהו רבי שלמה?". האבל שהיה סיפר כי זאת פעם ראשונה שרואה אותו, מאז בעיר קלם. מה שנחרת לאָבל בזיכרון, שהוא וחבריו ילדי קלם היו מתחבאים לראות מהחלון איך שהפּרוש (רבינו) לומד בעמידה בגמרא, שמונחת גבוה, כך שאפשר לקרוא ממנה רק בעמידה, וכך למד כל היום.

פעם אדם הגיע לבית רבינו. באותה השעה הצדיק לא היה בבית. אותו אדם השאיר פתק שבו ביקש שהצדיק יתפלל על גיסו שהוא חולה והשאיר חבילת מזונות (במקום פידיון). כשרבינו הגיע לביתו וראה מה אותו אדם עשה, הצטער מאוד רבינו ולא מצא מנוח לנפשו ואמר: "אני מרמה אנשים! הם חושבים שיש בי ממש, אבל הם טועים. נמצא שאני גנב!". מתוך צער נכנס למיטתו. לאחר זמן מה אותו אדם הגיע לבית רבינו ואמר לו: "רבי, הבאתי פתק והשארתי מזונות שאשתי אפתה לרבי. אני מבקש שהצדיק יתפלל בעד גיסי לרפואה שלימה". רבינו השיב לו בתקיפות שהוא טועה וחושב שהוא רבי. רבינו הכריח אותו לקחת חזרה את חבילת המזונות ובכה: "למה עושים לי ככה!?"

הסיפורים מעובדים מתוך הספר 'הצדיק ר' שלמה'

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים